

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUD-SKE PRAVICE«, KI JO JE 4. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTO SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBA

ODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

REPUBLIŠKI ZLET »SVOBODA« V CELJU

Gradimo na svetlih tradicijah enotnosti delavskega razreda in delovnih ljudi

Na spominskem zletu »Svoboda«, posvečenem 40-letnici ustanovitve KPJ in SKOJ, je govoril — kot pred 24 leti — Franc Leskošek-Luka

CELJE, 12. jul. Središče zleta »Svoboda«, ki se ga je udeležilo več deset tisoč ljudi, je bilo s'avnostno zborovanje, ki ga je otvoril predsednik Okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev Celje Andrej Svetek. Pozdravil je pokrovitelja zleta člana Izvršnega komiteja CK ZKJ Franca Leskoška-Luko, člana IK CK ZKS in častnega predsednika Zveze Svoboda Ivana Regenta, predsednika Zveze Svoboda in prosvetnih društev Slovenije Vlada Majhna, delegatko Kulturno-prosvetnega sveta Jugoslavije Lidijo Čalovsko, člana IK CK ZKS Borisa Žihlerja, podpredsednico in sekretarja Glavnega odbora SZDL Slovenije Vido Tomšič in Franca Kimovca-Žigo, podpredsednika Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS dr. Jožo Vilfana, sekretarja OK ZKS Celje Franca Simoniča, predsednika OLO Celje Rika Jermana in številne predstavnike slovenskega javnega, kulturnega in družbenega življenja.

Burno pozdravljen je spregovoril tov. Franc Leskošek-Luka:

Govor tovariša Franca Leskoška

Tovariši in tovarišice!

Med mnogimi proslavami 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije, ki so tako veličastne po vsej Jugoslaviji, je pravilno, da proslavimo tudi dogodek, ki se ne more in ne sme pozabiti: veliko manifestacijo ob zletu »Svoboda« julija leta 1935 v Celju, ki je bila ob 15-letnici obstoja in delovanja Zveze delavskih prosvetnih društev.

Toda, tovariši in tovarišice, celjski zlet »Svoboda« je bil mnogo več kakor samo proslava petnajstletnice delovanja delavskih kulturno-prosvetnih društev. Bil je močan politična manifestacija enotnosti delavskega razreda z vsemi delovnimi ljudmi, z inteligenco, študentsko mladino in posebno z delovnimi kmeti, bil je močna manifestacija socialnih in nacionalnih zahtev naprednih sil na čelu z delavskim razredom; tako je postala ta kulturna prirediteljska demonstracija proti izkoriščevalskim protijudskim režimom monarhistične Jugoslavije. Celjski zlet »Svoboda«, ki ga je vsebinsko in organizacijsko pripravila Komunistična partija,

velika brezposelnost. Plače v Duplici pri Kamniku na primer so bile 0,75 dinarja na uro za žensko in en dinar na uro za moško delovno silo; v Celju pri Čatru je bila plača 1,50 dinarja na uro. V tekstilni industriji je bila situacija še težja; v njej so imele ženske najnižje plače v Kočevju, komaj petdeset para na uro, največ pa 1,50 dinarja. Izkoriščanje je bilo strašno. Delati so morale deset do enajst ur, pri tem pa je bilo neplačanih nadur 50 odstotkov. Nič bolje ni bilo za mladoletnike. Še tisti predpisi o zaščiti žene in mladoletnike, kolikor jih je bilo, se niso izvajali, obratno, v času krize so žene in mladoletnike še bolj izkoriščali in na nji-

hov račun obdržali profite. Brezposelnost niso dobivali podpore, zanje ni bilo socialnega zavarovanja. V množicah so stali pred poslopji borze dela. Če je kapitalist vrgel delavca na cesto, je delavec izgubil vse pravice, ki jih je poprej imel, nehal je tako rekoč biti človek.

Vas je prav tako preživljala veliko krizo. Na vasi se je z vso naglico vršila kapitalistična diferenciacija. Propadali so srednji in mali kmetje, postajali so vse bolj ekonomsko odvisni od vaskih močitev, kulakov in od bank, postajali so bajtarji in dninarji, odhajali so s trehuhom za kruhom v mesta in se izseljevali v inozemstvo. Zaostala proizvodnja na malih površinah brez zadostnih sredstev ni mogla vzdržati konkurence v cenah kmetijskih pridelkov z ogromnih veleposestev v Slavoniji, predvsem v Vojvodini itd. Istočasno pa, ko je nešteto krat bilo potrebno reševati zaostale kmečke predele pred lakoto (akcija za pomoč lačnim v Beli krajini, Liki, Dalmaciji itd.), istočasno, ko so delavci in njihove družine stradali, so bile cene kmetijskih pridelkov izredno nizke in v nikakršnem razmerju z industrijskimi cenami. Davki

in dolgovi so upropaščali majo in srednje kmete, saj so bili samo v Sloveniji kmetje zadolženi za dve milijardi dinarjev. Zato so bili rubeži na dnevnem redu. Če bi šlo tako dalje, bi kmetje v nekaj letih ostali popolnoma brez zemlje in brez strehe, vse bi jim pobrali veleposestniki in buržoazija.

Z malimi obrtniki ni bilo nič bolje. V bankah in hranilnicah so bili zadolženi za 120 milijonov dinarjev, pri svojih dobaviteljih pa gotovo dva- do trikrat več. Kmetom je postajalo vse bolj jasno, da ni druge rešitve kakor revolucionarna borba skupaj z delavci. Odporu in boju delavskega razreda se je pridružil tudi velik del študentske mladine in delovne inteligence, saj je socialno in nacionalno zatiranje v stari Jugoslaviji tudi nje postavilo v brezupen položaj. Kljub zaostalosti solstva in zdravstva so na primer mladi učitelji in zdravniki po leta ostajali brez službe, nepotrebni, ali pa so delali za nizke plače bednostnega fonda.

Težki ekonomski položaj, vpliv mednarodnega delavskega poleta in naprednega gibanja, pravilna linija in borba Komunistične partije borba Komunistične partije

PRED NADALJEVANJEM ŽENEVSKE KONFERENCE ZUNANJIH MINISTROV

Optimizem v Londonu

Britanski tisk meni, da bo dosežen vsaj tolikšen napredek, da bo moč sklicati konferenco najvišjih predstavnikov

LONDON, 12. julija (Tanjug). Ob odhodu zunanjega ministra Lloyda na ženevsko konferenco izraža londonski tisk prepričanje, da bo moč doseči zadosten napredek za sklicanje konference na najvišji ravni. Sklicujoč se na dobro obveščene kroge, meni tisk, da bo napredek formuliran v okviru sporazuma o začasnem statusu Berlina, ker je zdaj končna rešitev berlinskega vprašanja nemogoča.

Kakor je bilo pojasnjeno v parlamentu, vidi Velika Britanija v berlinskem vprašanju štiri nerešene elemente: prvič, rok trajanja začasne rešitve oziroma dela vsenemške komisije; drugič, sestavo in številčnost v vsenemški komisiji; tretjič, številčno stanje zahodnih čet v Berlinu in četrtič,

ukrepe, ki bi jih bilo treba podvzeti potem, ko bi prenehala delo vsenemškega odbora, če ne bi razgovor prinesel pričakovanih rezultatov.

Analizirajoč te elemente, na pristojnih mestih sklepajo, da so se gledišča v prvih treh zbledela. Po besedah Selwyna Lloyda preostaja torej, da se jasno dogovore tudi o tem, kaj se bo zgodilo po poteku roka, ki je določen za delo odbora za nemško združitev. Ali bo v primeru neuspeha Sovjetska zveza podpisala separatno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, kakor so iz Moskve že prej sporočili, ali pa bo sklicana nova konferenca zunanjih ministrov, kakor se je pozneje govorilo. V

Londonu menijo, da bi druga varianta zadovoljila zahtevo, ki jo je Lloyd označil kot »zavarovanje zahodnih pravic v Berlinu«, in omogočila sklicanje konference najvišjih predstavnikov.

Ne glede na to optimistično gledanje pa v Londonu ne zanikajo težkoč, ki se porajajo zaradi neenakih gledišč samih zahodnih sil. Kakor poroča »Sunday Times«, Bonn ostro nasprotuje kompromisu tudi v stvareh, v katerih so se gledišča zblizala, in postavlja vprašanje prestiža tako glede paritete v vsenemški komisiji, kakor tudi glede prepovedi jedrskih oporišč v Berlinu. Britanska pripravljenost na obojestransko koncesijo, piše list, je naletela na neugoden odmev v Zahodni Nemčiji in Franciji, medtem ko je Amerika nekje na sredi med obema stališčema. Navzlic temu — sklepa list — pa so v Londonu prepričani, da bodo dosegli vsaj toliko, kolikor zadostuje za sklicanje sestanka premierov.

V zvezi z ženevsko konferenco je maršal Montgomery danes izjavil, da mora Zahod, če želi poštena pogajanja z Vzhodom, priznati in se sprijazniti s tem, da združitev Nemčije za zdaj ni mogoča. Iz dejstva, da Zahod ne more pristati na vključitev združene Nemčije v zahodni blok, Montgomery sklepa, da je združitev v sedanjih pogojih neustvarljiva in da je nujno treba najti način za pogajanja o splošni varnosti.

Danes je prispel v Ženevo tudi ameriški zunanji minister, ki je ob prihodu izjavil: »Čeprav ne prihajam z velikimi nadam, upam, da je z dobro voljo na obeh straneh moč doseči sporazum.«

Naša misija dobre volje v Havani

HAVANA, 12. jul. (Tanjug). Jugoslovanska misija dobre volje, ki jo vodi član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović, je sinoči prispela v glavno mesto Kube, Havano.

Jugoslovanska misija bo v ponedeljek obiskala zunanje ministrstvo, kjer jo bo sprejel vršilec dolžnosti zunanjega ministrstva minister za prosveto Armando Hart.

Janio Quadros odpočival z Bleda

Bled, 12. jul. Sinoči je prispel na Bled bivši guverner države San Paolo in sedanjí poslanec brazilskega parlamenta g. Janio Quadros, ki se mudi v naši državi. Na čast brazilskega gosta je predsednik zunanje političnega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Aleš Bebler priredil večerjo v hotelu »Toplice«. Danes proti večeru so visoki gosti zapustili Bled. B. B.

Po poteh sovražne ofenzive

Tjentište, 12. jul. (Tanjug). - Mladinski odred, ki že pet dni koraka po poteh pete sovražne ofenzive, je danes dopolne prispel na Tjentište ob Sutjeski. Med potjo so se odredu pridružili gojenci vojaške intendantske akademije iz Beograda.

Na dan zleta na celjskih ulicah

Celje v zletnih dneh

Mesto Celje se je v zadnjih treh dneh z mnogimi kulturnimi in posvetnimi manifestacijami dejavnosti »Svoboda« (mednjenj sodijo otvoritve treh pomembnih razstav, ki so predstavljale likovnike, amaterje iz vse Slovenije, uspehe izobraževalnega dela in razstavo »40 let Komunistične partije Jugoslavije«) pripravilo na zlet Svoboda. Komaj so se v soboto zvečer dobro razšli domačini in prvi gostje s predstavne Kajzerjevega »Vojaka Tanaka«, ki jo je uprizorila igralska družina Svobode Center iz Trbovelj, so že začeli prihajati prvi avtobusi. Do zgodnjih popoldanskih ur so potem prihajali v Celje številni posebni vlaki. Udeleženci zleta so se razvrščali v povorke, ki so jih spremljale godbe. Člani Svobode, večje skupine delavcev in vsi drugi, ki so prišli v Celje, ter domačini so se zbirali na treh koncih mesta nato pa se je razvil veličasten mimohod delavske solidarnosti in enotne fronte delovnih ljudi, ki je prešel Trg V.

kongresa, ulico XIV. divizije in Partizansko cesto ter se ustavil na športnem igrišču v Mestnem parku, kjer se je ob pol enajstih uri dopoldne začelo veliko zborovanje. Za tem je nastopilo več tisoč pevcev iz Zasavja, mariborskega okoliša in celjskega okraja. Zapeli so »Našo pesem« Andreja Jobsta, Pregljevo »Mladogardce, Spik-Maroltovo »Pesem XIV. divizije« ter Gobcevo »Pesem o svobodi«, Danonovo »Zastavo Partije«, Simonitičev »Delu čast in oblasti ter »Pesem o Titu« in Gobcevo »Zdravico svobodi«. Združenim zborom je dirigiral Boris Farinč. Za velik sklepni akord so združene godbe na pihalni izvedle Arničovo skladbo »Kladivarji novega sveta«. Godbenikom iz Trbovelj, Hrastnika, Raven, Celja in Velenja ter Ljubljane je dirigiral Rudolf Starč. Opoldne, ko so udeleženci zapuščali slavnostni prostor, je zadonela pesem iz vseh koncev Mestnega parka, kjer so se zbrale skupine, da bi pričakale popoldanski športni spored.

so omogočali, da se je ekonomska borba delavskega razreda krepila in širila, da je prerasčala v politično borbo. Tako je bilo v letu 1933 pet večjih ekonomskih akcij, v letu 1934 jih je bilo že 18, v letu 1935 pa 32. V letu 1936 je bilo 48 mezdniških gibanj, med temi 19 štrajkov. Tako je začelo delavstvo pod vodstvom Komunistične partije ostro borbo z reakcionarno buržoazijo za izboljšanje svojega ekonomskega položaja. Njegovi borbi so se pridružile revolucionarne akcije na vasi in demonstracije in štrajki študentske mladine.

V tehkih letih po šestojanuarskem udaru leta 1929, v času besnega preganjanja ne sa-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

Stanje 12. jul. Področje nizkega zračnega pritiska se iznad Britanije širi proti vzhodu. Frontalne motnje pa se pomikajo proti Alpam. Nad naše kraje se vedno doteka tople zrak od vzhoda. Napoved za ponedeljek: Sončno in vroče vreme. V alpskem svetu so že možne popoldne krajevne plohe. Nočne temperature ponoči med 12 in 16, v Primoreju 20, najvišje dnevne okoli 30 stopinj. Zjutraj po kotlinah zamrzne.

Peila v Ženevi

ŽENEVA, 12. julija (Reuter). Italijanski zunanji minister Peila je danes opoldne prispel v Ženevo. Po prihodu se je sestel z ameriškim zunanjim ministrom Herterjem, zvečer pa je bil na posvetovanju zahodnih zunanjih ministrov.

MAROŠKI SINDIKALNI LIST O JUGOSLAVIJI

Naše gospodarstvo

kaže pot gospodarsko nerazvitim deželam

Tunis, 12. julija. (Tanjug). Glasilo maroške unije dela »Avantgarde« je objavilo članek, posvečen Jugoslaviji. V njem zlasti opozarja na uspehe v našem gospodarskem razvoju. »Jugoslovansko gospodarstvo, čigar ritem razvoja je hitrejši, od ritma tako imenovanih »gospodarskih naprednih dežel«, zlasti pa jugoslovanska pot k razvoju gospodarske demokracije nas navaja na misel, da se dežele lahko razvijajo in si zagotovijo hitrejši gospodarski razvoj, čeprav ne pripadajo nobenemu bloku«, piše med drugim list maroških sindikatov.

Predsednik Tito Blažu Jovanoviću

Beograd, 12. julija. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Ljudske skupščine LR Črne gore Blažu Jovanoviću naslednjo brzojavko:

Tovariši predsedniki!

Vam in ljudstvu Črne gore iskreno čestitam ob dnevu ljudske vstaje, 13. julija, in vam pošiljam najtoplejšje želje za nadaljnji uspešni razvoj vaše ljudske republike.

Naj tudi letos veliki praznik ljudske vstaje obudi spomine na boj črnogorskega naroda in vseh narodov Jugoslavije in na vse, ki so v boju padli, da bi doprinesli in bodoče generacije lepšo in lepšo življenje.

Govor tovariša Franca Leskoška-Luke na slavnostnem zborovanju na zletu »Svoboda« v Celju

Moč Jugoslavije je v neločljivi povezanosti delovnih ljudi z njihovo Partijo in Titom

(Nadaljevanje s 1. strani)

mo komunistov, ampak vsega, kar je bilo napredno, demokratično, je za nekaj let uspelo socialdemokratskim, klerikalnim in nacionalističnim voditeljem, da so razdelili delavce; uspelo jim je, da so jih držali v pasivnosti. Borbenost delavcev so posebno škodovali socialdemokrati, ki so svoje izdajstvo skrivali za socialistične fraze. Zaradi njihove politike »najmanjšega zla« delavski razred ni dovolj ostro reagiral na udarce buržoazije, zato so delavci v teh letih mnogo izgubili.

Kljub večletni šestojanuarski diktaturi, ki se je na vse kripile prizadevala uničiti delavsko kulturno, politično in sindikalno gibanje, se to zaradi ostrega odpora delav-

Partija je znala porabiti vse možnosti ilegalne in pollegalne ustne in pisane propagande, da je delovnim ljudem kazala pot in način boja. Čeprav je bila ilegalna, se je trdno povezala z delavskim razredom in z vsemi naprednimi in demokratičnimi množicami. Dejavnost komunistov se je prenesla iz ozke ilegale v sindikalne organizacije, v prosvetna in druga društva, povsod tja, kjer so se udeleževali množice delovnih ljudi; komunisti so s svojim konkretnim delom in vzgledom pokazali množicam, kaj je pravilno in kaj ne, kako je treba delati in kako se je treba boriti.

Delavci v Sloveniji so bili tedaj razbiti, organizirani v treh sindikatih, mnogo pa jih

sebnih vlaki, avtobusi in kamioni, okrašeni z zelenjem in rdečimi zastavami, na okrašenih vozovih so se pripeljali kmečki fantje in dekleta iz bližnje in daljne okolice.

V mestu je začela valoviti velika množica ljudi, ki so jo z velikim navdušenjem pričakovali Celjani. Mesto je bilo nabitno polno, ko so se in se prihajali novi. Mesto je dal okrasiti takratni župan dr. Gorican, ki je vedel, da ga bo novi Stojadinovič-Korošec režim odstavil.

Policija je bila brez moči in v strahu, kaj bo. Vojska je dobila zapoved za strogo pripravljenost. Nič ne verjel, da je mogoče toliko delavcev mobilizirati za zlet.

Popoldne je v sprevidu korakalo na Glazijo okoli 12.000

je izzval razpust »Svobod« v delavskih množicah presenečenje in globoko razočaranje; delavske množice, ki so prišle na zlet, niso imele ničesar skupnega s kričanjem desetine najetih in plačanih elementov, ki je izginilo v valovanju množic. Dalje pravi, da je bila edina napaka miro-ljubnih delavcev, da niso takoj na mestu obračunali z agenti provokatorji, deloma iz bojazni, da ne bi to motilo veličastnega slavlja.

Tako so takrat socialdemokratski voditelji ocenjevali reakcijski akt slovenske buržoazije in dr. Koroška, ki je pravilneje ocenil, da ni šlo samo za desetino osamljenih kričavev, ampak za močnega, enotnega političnega nastop delavskih množic, ki so se jih bali. S tem, da so socialdemokrati na tak način metali krivdo na Komunistično partijo in njene člane, prekaljene v borbi — mnogi med njimi so se komaj vrnili iz dolgoletnih zaporov — da so jih imenovali najete, plačane elemente in agente provokatorje, so se le bolj razkrinkali svojo izdajalsko politiko, svoje podpiranje buržoazije.

Delavske množice, ki so bile v Celju, in ves slovenski proletarijat je ta dan v svoji manifestaciji odklonil in obsodil razbijalsko politiko socialdemokratskih voditeljev. Socialdemokratski manevar je propadel. V nešteti novih delavskih društvih, v »Vzajemnosti« in drugih in v sindikatih pa se je Partija povezala z delavskim razredom in ga usmerjala in vodila.

Tovariši in tovarišice!

Vlada Stojadinovič-Korošec in vlade, ki so ji sledile, so zaradi vse večjega nezadovoljstva in odpora ljudskih množic in vse večjega demokratičnega gibanja pod vodstvom Komunistične partije iskale oporo pri italijansko-fašističnih gospodarjih, katerim so se popolnoma udinale. Ker so se bale lastnih ljudskih množic, so puščale svobodne roke fašizmu, največjemu sovražniku vseh narodov Jugoslavije in človeštva sploh.

Po prihodu tovariša Tita na čelo Komunistične partije Jugoslavije se je Partija mogla še bolj krepiti in postati odločujoči politični faktor. Osnovana je bila Komunistična partija Slovenije, ki je omogočila sistematično delo za množično vključevanje v Partijo posebno iz vrst industrijskega delavstva in za njih prireditve v boj.

V borbi proti fašističnemu režimu in za zahteve delavskega razreda in širokih ljudskih množic, za demokracijo, proti eksploataciji, za rešitev agrarnega in narodnega vprašanja, za napredno zunanjo politiko, za obrambo neodvisnosti je Komunistična partija razvila široko politično aktivnost. Delavski razred s Partijo na čelu je aktivno sodeloval v vseh akcijah mednarodne revolucionarne in anti-fašistične solidarnosti.

Stotine članov Komunistične partije se je borilo na strani španskega naroda proti fašizmu. Naša Partija je vodila mnogostevilne akcije proti nastopajočemu fašizmu, kakor so bile akcije proti anšlusu, Münchenu itd.

Druge imperialistične vojne za novo razdelitev sveta je bilo že tako rekoč pred pragom, združeni vojni hujšaki, Hitler in Musolini, ki jih je vezal skupen pohlep po tuji zemlji in skupna mržnja proti demokraciji, svobodi in ljudskim pravicam, so pripravljali človeštvu še bolj strašno usodo od tiste, ki jo je človeštvo preživelo v letih 1914 do 1918. Lahko rečemo, da slovenski narod v vsej svoji zgodovini ni bil nikdar v tako veliki nevarnosti kakor takrat.

Nam, Slovincem, je še posebej grozila nevarnost, da nas fašizem ne samo podjarmi, marveč da nas uniči in popolnoma iztrije z naše slovenske zemlje.

Stojec na čelu borbe delavskih množic za ostvareitev socialnih in nacionalnih zahtev, si je Partija uspešno ustvarila vodilno vlogo v vseh organizacijah in društvih, v vsem naprednem delavskem in narodnosvobodilnem gibanju.

Tako je Partija s svojo revolucionarno, demokratično platformo razmetila vse revolucionarne energije, ki so se kopičile na dnu ostrih družbenih naprotij, ter jih združila v enotni pokret širokih ljudskih množic na čelu z delavskim razredom.

Med to borbo je dozorevalo prepričanje širokih delavskih množic, da je mogoče reševati vedno močnejša nasprotja kapitalističnega sistema v revolucionarnem boju za socialistično preobrazbo družbe. Prepričanost o nujnosti sprememb je bila važna priprava za to, da je Komunistična partija uspela narodnosvobodilni boj 1941-1945 povezati s socialistično revolucijo.

Ko so fašistične horde napadle Jugoslavijo, naša Partija njenega poloma ni mogla preprečiti. Toda bila je edina organizirana in neomadeževana Partija, ki ni nikdar izdala svojega programa, nikdar omahovala v borbi, ki se je vedno borila za delavske in ljudske pravice in bila zato edina sposobna, da povede narode Jugoslavije v narodnosvobodilno borbo in revolucijo za novo življenje, za svobodo, za socializem.

Tovarišice in tovariši! Naša narodnosvobodilna borba in socialistična revolucija pod vodstvom Komunistične partije in tovariša Tita je bila zmagovalno končana. Fašisti in njihovi sodelavci so bili preganjeni iz naše dežele. Delovno ljudstvo je prevzelo oblast v svoje roke. Danes živimo svobodno v svobodni državi. Danes ni več tistih, ki so nas preganjali, danes govorimo svobodno, nikogar ni, ki bi izključil mikrofon, kakor se je zgodilo pred 24 leti meni, ko sem takrat govoril na zletu »Svobod«. Danes ni več med nami socialdemokratskih izdajcev, kakor Topolovič, Krekič, dr. Jelenc in drugih, slug kapitalizma in rušilcev delavske enotnosti. Ni več v Jugoslaviji vladajočih krogov kralja Aleksandra in Petra, zločasnega Živkoviča, Koroška, Kramarja, Mačka in Čvetkoviča, izkoriščevalcev in zatiralcev delovnih ljudi in slovenskega naroda, morilcev stotine komunistov; pobegnili so pred ljudsko sodbo; ni več

bana Natlačena, ki je dobil zaslužen kazen za svoje izdajstvo.

Tovarišice in tovariši! Po končani vojni so Komunistična partija in vse zavestne socialistične sile, zbrane okrog nje v Osvobodilni fronti čakale nove naloge. Treba je bilo uresničiti velike pridobitve revolucije. Stara oblast je bila v vojni uničena, morali smo utrvati novo, ki je zrasla v osvobodilnem in revolucionarnem boju. V najkrajšem času smo obnovili naše gospodarstvo, ki je bilo v ruševinah, ter tako ustvarili bazo za socialistično rekonstrukcijo našega gospodarstva. Izvršili smo vrsto ukrepov, eksproprijirali delavce okupatorjev, vzeli dobiček vsem vojnimi dobičkarjem, likvidirali veleposrednost in fevdalne ostanke in nacionalizirali vso industrijo, trgovino, banke in tako dalje.

S temi in raznimi drugimi ukrepi smo dobili v roke vse ključne pozicije v gospodarstvu in si ustvarili trdno bazo, ki je omogočila široko socialistično ofenzivo industrializacije in elektrifikacije. Z ogromnimi žrtvami vseh delovnih ljudi smo zgradili nove tovarne, rudnike, železnice, ceste, centrale in morskala pristanišča. V skrajnih naporih za osvoboditev in za zgraditev nove, boljše družbe se je krepila enotnost delovnih ljudi Jugoslavije, bratstvo narodov Jugoslavije. Na tej osnovi smo utrjevali ljudsko oblast in smo jo vse dosledneje razvijali v resnično, socialistično demokracijo na temelju delavskega in družbenega upravljanja. Milijoni naših ljudi sodelujejo v raznih oblikah družbenega samoupravljanja.

Delavec je pri nas prenehal biti mezdni delavec. Proizvajalec je z družbenimi sredstvi za proizvodnjo in upravljanje tovarno, njegov dohodek na je odvisen od njegove produktivnosti in od uspešnosti poslovanja podjetja. V delavskih svetih, v komunah in zbiorh proizvajalcev in v skupščinah odloča o delitvi in uporabi ustvarjenih družbenih sredstev. Za napori za razvoj delavskega samoupravljanja vodimo naučinkovitejši boj proti tistim birokratskim težnjam, ki ogrožajo še nerazvito socialistično družbo in pridobitve delovnih ljudi.

Veliki uspehi Zveze komunistov Jugoslavije so prav v tem, da je znala uporabljati napotila Marxa-Lenina, da je vedno znala vsklajevati razvoj demokratičnih oblik z realnimi materialnimi možnostmi, da je znala najti pravilne ter najbolj učinkovite oblike in metode v razvijanju gospodarskega sistema in v uresničevanju demokratičnih odnosov v družbi. To je Zveza komunistov Jugoslavije pod vodstvom tovariša Tita dosegla zaradi svoje organizatorske in politične sposobnosti, svoje enotnosti in doslednosti, svoje povezanosti z ljudstvom, znala je premagovati mnoge gospodarske in druge težave pri odpravljanju nerazmerij v našem gospodarstvu in v boju za svojo neodvisnost.

Tako je zgrajena socialistična Jugoslavija na trdnih temeljih boja za boljše življenje človeka in za sodelovanje z

vsemi delovnimi ljudmi in narodi na svetu. Zato pa je tudi nikakršne spletke in napadi na njeno neodvisnost ne morejo omajati, ker črpa svojo moč iz neločljive povezanosti delovnih ljudi Jugoslavije s svojo Partijo in tovarišem Titom.

Tovariši in tovarišice!

Naša nadaljnja pot je jasna. Program Zveze komunistov, ki smo ga sprejeli na VII. kongresu v Ljubljani, je naše novo, močno orožje. Mi stojimo na trdnih tleh in pred nami so svetle perspektive.

VII. kongres je v svojih dokumentih, zlasti pa v Programu, analiziral razvoj sedanje družbe in določil poglede in stališča jugoslovanskih komunistov do splošne problematike družbenih, gospodarskih in političnih odnosov v svetu. Kongres je analiziral izkušnje naše borbe za socializem in socialistično izgradnjo v drugih državah in na temelju tega dal smernice in naloge za naš nadaljnji boj za izgradnjo socialistične družbe.

Ten dni smo v Ljubljani imeli IV. kongres Zveze komunistov Slovenije, ki je v okviru teh splošnih smernic razpravljal o naših sedanjih neposrednih nalogah.

Te so predvsem v nadaljnjem razvoju proizvodnih sil pri nas in v nadaljnjem razvoju novih socialističnih družbenih odnosov. Kongres je posebno poudaril vlogo, ki jo imajo pri tem delavci-proizvajalci: povečati produktivnost dela, razviti materialno in politično zainteresiranost proizvajalca kot gonilno silo družbenega napredka, boriti se proti birokratskemu podcenjevanju organov delavskega in družbenega upravljanja. Posebno je kongres poudaril nujnost, da se delavci v naši komunalni samoupravi in na vseh področjih družbenega življenja še bolj angažirajo.

Vodilna vloga delavskega razreda v družbenem razvoju se ne more izpustiti s tem, da se delavci zapirajo in brigajo samo za svoje tovarne, za svoje neposredne probleme. Vodilna vloga se mora tudi danes kot v preteklosti kazati v vsestranski družbeni aktivnosti, v boju za to, da na vseh področjih odloča tisti, ki družbi tudi daje, v tem pa je bistvo osvoboditve izkoriščanja človeka po človeku, bistvo socialističnih družbenih odnosov. Oblast delovnega ljudstva ne pomeni samo pravice, ampak tudi dolžnosti in prevzemanje odgovornosti za razvoj celotne družbe.

Danes lahko gradimo na tistih svetlih tradicijah boja delavskega razreda v preteklosti, ki jih je manifestiral tudi celjski zlet »Svobod«, na tradicijah enotnosti in solidarnosti delavskega razreda in delovnih ljudi.

Naj živi socialistična Jugoslavija!

Naj živi delavski razred!

Naj živi Zveza komunistov s tovarišem Titom na čelu!

Zborovanje v Črni gori ob obletnici vstaje

Titograd, 12. julija. (Tanjug) Osmega julija 1941. leta je Pokrajinski komite KPJ za Črno goro, Boko in Sandžak v Pipehrih v bližini Titograda pozval ves narod Črne gore, naj se upre okupatorju. V okviru proslav ob 40. letnici KPJ in SKOJ so danes na tem kraju odkrili spomenik. Ob tej priložnosti so priredili veliko zborovanje, na katerem je govoril član Izvršnega komiteja CK ZK Črne gore Savo Brković. Slovesnost se je udeležili tudi sekretar CK ZK Črne gore Blažo Jovanović in več drugih visokih političnih voditeljev.

DELO
IZHAJA VSAK DAN
UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Miran Zakrjašek, Aleksander Javornik, Pavle Zrimšek, Rudi Vogrč (notranjepolitično in gospodarsko področje) — Milan Jega, Cene Kranjc (kultura, prosveta) — France Drenovec (znanost, politika) — Boštjan Zagar (dnevna redakcija) — Viljan Starin (dopisništvo) — Bojan Ajdič (Ljubljanska rubrika) — Dušan Kurek (telesna zgodba) — Ivan Kranjc (zanimivosti) — Dušan Vrtovec (tehnični urednik)

Zastavonoše na čelu slavnostne povelje

skega razreda ni posrečilo. Komunistična partija je bila v tem času divje preganjana in potpisnjena v globoko ilegalo, toda ne glede na to je pritegnila v svoje vrste najodločnejše in najpoštenjše borce.

Komunistični partiji, ki se je še sčasoma kljub preganjanju zapiranj in ubijanju njenih članov konsolidirala, je uspelo, da je v borbi proti diktaturi in fašizmu in za zboljšanje položaja delovnih množic ustvarila močna revolucionarna središča in si zagotovila vedno večji vpliv v delavskih množicah. Komunistična partija se je vedno bolj razvijala v resen politični faktor v državi.

Herojski odpor in požrtvovalnost v boju z diktaturo sta pokazala, da je zrasel nov lik revolucionarnega borca, do kraja predanega delavskemu razredu v boju za zmago pravične stvari. Zato tudi diktatura ne samo da ni mogla dotlej kljub 15-letnemu divjanju uničiti Komunistične partije, ampak jo je nasprotno še ojačala.

Telegrami

MOSKVA. — Tese poročajo, da je mednarodna konferenca o kozmičnem sevanju v Moskvi zaključila delo, potem ko je proučila okoli dve sto referatov in poročila. Na konferenci, ki je trajala teden dni, so sodelovali znanstveniki iz 26 dežel.

BOGOR. — Predsednik Indonezije Sukarno je imenoval 23 pomembnih ministrov za svoj novi kabinet. Med ministri so pomembni, ki je tudi osem osebnosti z visokih položajev v indonezijski armadi.

ELMIRA. — V mestu Elmira v državi New York je včeraj zgorelo sedem otrok v hiši, kjer je v 36 urah že drugič izbruhnil požar. Otroci so bili starji 7 do 12 let.

SEUL. — Zaradi poplav, ki so po obilnem deževju v zadnjih sedmih dneh močno prizadele Južno Korejo, so v deželi razglašili izjemno stanje. Poplave so terjale 57 smrtnih žrtev, materialno škodo pa cenijo na 1.500.000 dolarjev. Porušeno je 3600 hiš, nad 7000 ljudi pa je ostalo brez strehe.

NEW DELHI. — Po poslednjih podatkih je v poplavih v Kašmiru izgubilo življenje 42 ljudi. To je največja katastrofa te vrste, ki je kdaj zadela omenjeno indijsko pokrajino.

NEW YORK. — 100-tonsko poljsko letalo na reaktivni pogon, ki je sinoči odletelo proti Londonu, je po štiriurnem kroženju zasilno pristalo na newyorškem letališču. Takoj po startu so opazili, da je letalo izgubilo kolesa za pristajanje. Poveljnik je takoj obvestil letalsko četo, naj pripravi vse potrebno za pristank pristanka. Pristajalno stezo so nato posuli s posebej nazgornim sintetičnim peno, da bi ublažili spust letala na truno. Ko je bilo vse pripravljeno, je letalo dobilo dovoljenje za pristank, ki se je vedno končal.

sploh ni bilo sindikalno organiziranih. Načelo Komunistične partije je bilo: organizirati je treba vsakega delavca v eno organizacijo ne glede na politično prepričanje, obenem pa je treba utrjevati in razvijati enotnost vsega delavstva predvsem na terenu v tovarnah, rudnikih in drugod pri vsakodnevnem boju za ekonomske in politične pravice delavcev!

Tovarišice in tovariši!

Veliki zlet »Svobod« 7. julija je bil v času velikega poleta borbe proti diktaturi za demokratične pravice in za izboljšanje ekonomskega položaja delovnih ljudi.

Pod pritiskom tega poleta je začela buržoazija v krizo, iz katere se je začela reševati tako, da se je usmerila na najreakcionarnejše sile doma in v inozemstvu. Zato se je Jevtičev režim moral umakniti novi Stojadinovič - Koroševi vladi. Ta se je od prejšnje politike oslanjanja na Francijo in Anglijo preusmerila na fašistično Italijo in hitlerjevsko Nemčijo, ki je postala center reakcije. Tu je jugoslovanska buržoazija poskušala najti zaslombo proti svojemu narodu, doma pa je demagoško obljubljala, da se bo vrnila k demokraciji.

Tako stanje so seveda stari socialdemokratski voditelji Topolovič, Krekič, dr. Jelenc in drugi smatrali za popuščanje buržoazije pod pritiskom delovnih množic in borbe Komunistične partije. Na drugi strani pa so se zbalii enotne fronte delavskega razreda pod vodstvom Komunistične partije, okoli katere so se zbirale ostale demokratične množice v borbi za demokratične pravice. Čutili so, da jih delavci zapuščajo. Zato so na večer pred zletom v Celju sklicali nekaj svojih pristavev ter sklenili na novo ustanoviti socialdemokratsko stranko in drugi dan izkoristiti firmo zleta »Svobod« in delavske množice za manifestacijo in zahtevo, da se ustanovi socialdemokratska stranka — in s tem razbiti enotno fronto delavskega razreda, ki je bila ustvarjena pod najtežjimi pogoji v času diktature in težkih borbah z ogromnimi žrtvami.

Tovariši in tovarišice! Socialdemokratom ni uspelo. Za zlet »Svobod« so se delavci po direktivi Komunistične partije pripravljali po vsej Sloveniji, kjer koli so bile organizacije »Svobod« ali sindikalne organizacije. Povsod so komunisti agitirali, da bi prišlo čimveč ljudi v Celje.

V noči pred zletom in zgodaj zjutraj so pričeli iz vse Slovenije prihajati v Celje po-

delavci in delavce, 12 godb in 400 kolesarjev, s konjeniki na čelu, iz vseh krajev Slovenije. Zastopani je bil ves slovenski proletarijat. V sprevidu so nosili številne transparente z velikimi napismi: »Proletarci vseh dežel — združite se!«, »Boj proti vojni in fašizmu!«, »Dol z buržoazijo!«, »Proč s terorjem!«, »Zivela svoboda!«, »Zivela Sovjetska zveza!«, »Zivel Lenin!« in tako dalje. Stevilna politična in kulturna gesla so pozivala delavce, delavke in žene, kmetje in delovno inteligenco v skupni boj proti reakciji, proti fašizmu, za demokracijo, za svobodo. Vsa ta gesla in borbenost vse množice so pričala, da politična zavest delavcev in slovenskih naprednih množic v času šestojanuarske diktature ni usahnila, temveč se je utrnila, postala jasnejša, bolj organizirana in borbena.

Potek celjskega zleta »Svobod« 7. julija je bil odraz silnega porasta množičnih akcij, ki jih je organizirala Komunistična partija, in vere širokih množic, ki so sledile pozivu Partije. Popoldansko zborovanje, kateremu je prisostvovala ogromna množica, je bilo veličastna manifestacija, ki je v svojem političnem poletu presegla vsa pričakovanja. To je bila odločna manifestacija za sindikalno in politično enotnost delavskega razreda, za zvezo s kmeti, za demokratične in narodne svoboščine.

Sprito take manifestacije so se izjavele nakane socialdemokratskih voditeljev, ki so bili nasprotniki resnične delavske enotnosti, ki so hoteli zlet izkoristiti za svojo razbijalsko politiko in dobiti od manifestacije pristanek za ustanovitev svoje socialdemokratske stranke.

Po tej veličastni manifestaciji, ki je bila prava demonstracija proti režimu Stojadinovič-Korošec, je Korošec razpustil Zvezo kulturnih društev »Svobod« z vsemi 38 podružnicami. To so pa hoteli socialdemokratski voditelji izkoristiti tako, da so krivdo za razpust valili na Komunistično partijo, in tako znova nameravali zaneti razdor v delavskih vrstah.

Socialdemokrati so razpustili »Svobod« sprejeli brez protesta proti režimu Koroška organizirali so samo časopisno polemiko med Delavsko politiko Slovincem in Jutrom celo zadovoljni so bili, kar dokazuje članek v Delavski politiki od 17. julija 1935, kjer piše pravi, da je dekret o razpustu prišel popolnoma nepričakovano; če bi se to zgodilo nekaj let poprej, da ne bi vzbudilo take senzacije; da

Bled je bil včeraj znova prava podoba turističnega in športnega mravljišča. Domačin in tujim gostom, ki v tem prelepem letovišču preživljajo počitnice, so se pridružili še tisoči nedeljskih izletnikov, predvsem kopalcev, mimo tega pa še številni veslači iz vse Slovenije, ki so si razdelili republiške naslove in se hkrati pripravljali za velike veslaške prireditve prihodnjih tednov.

Po Jugoslaviji Na potik industrijskemu načinu gradnje

STANOVANJSKE SKUPNOSTI
V KARLOVCU

Na nedavni seji predsedstva občinskega odbora SZDL v Karlovcu so sklenili čimprej ustanoviti stanovanjske skupnosti. V ožjem področju mesta bodo ustanovili pet stanovanjskih skupnosti, in to na Dubovcu, Banji, Svarči, Rakovcu in v središču mesta.

4100 KRVOJALCEV V OSI-
JESKEM OKRAJU

Organizacija prostovoljnega krvodajalstva v Osijeku dobro uspeva in se število krvodajalcev stalno veča. Lani je v osijskem okraju prostovoljno dalo kri 4100 krvodajalcev, skupno 1546 litrov.

900 DELAVCEV V SEMI-
NARJIH

V Vukovaru so sprejeli načrt programa dela delavske univerze za prihodnje leto. Program so izdelali na osnovi ankete, v kateri je sodelovalo nad 3000 delavcev. Delo na ljudski univerzi bo potekalo v skupinah, in sicer ideološko politični, splošno izobraževalni, ekonomski in strokovni. Pripravljajo trideset seminarjev in tečajev, ki se jih bo udeležilo 900 delavcev.

60 MILLIONOV ZA ŠOLSKO
POLIKLINIKO

V Splitu naglo končujejo gradnjo nove šolske poliklinike. Ta bo ena najmodernejših poliklinik na Hrvaškem, Imela bo specialistične in druge ambulante; zanjo bodo porabili okoli 60 milijonov dinarjev.

9000 BRIGADIRJEV IN BRIGA-
DIRK V VINKOVCIH

V lokalnih mladinskih delovnih akcijah v okraju Vinkovci bo letos sodelovalo 9000 brigadirjev in brigadirke. V vrst delavske, kmečke in srednješolske mladine. Z desetimi brigadirji uredili številne parke in zgradili več športnih igrišč. Največja letosnja delovna akcija mladine iz vinkovskega okraja bo mestna kanalizacija, igradnja ceste Dželetovec-Tovarnik ter gradnja industrijskega tira od novega slosa do železniške postaje.

VODOR KOMARJEV V OSIJEKU

Pred nekaj dnevi je z močnim vetrom priletelo nad Osijek na milijone komarjev, ki so to mesto na Dravi obdonesno preplavili. Uslužbeni hitosmitne postaje so že zaprili javne nasade in vse parke v mestu, sedaj pa tudi vsa dvorišča in ulice. Zaradi pogostega deževja in poplav pa bo vojna proti komarjem v Osijeku letos dražja kot prejšnja leta.

V SAVUDRIJO PRIDEJO
OTROCI IZ KOROŠKE

V počitniški center ZPMS v Savudrijo bo 21. julija prišla prva skupina 50 slovenskih otrok iz Koroške, ki bodo na letovanju tri tedne kot gosti Zveze prijateljev mladine Slovenije, druga skupina pa pride v Jugoslavijo 7. avgusta. V vsaki izmenji so otroci iz Koroške na letovanju tudi 60 pionirjev, ki bodo ob igri in kopanju spoznali in navezali med seboj prijateljske stike.

PODJETJE GRADIS LAHKO ZGRADI NA LETO 1000 STANOVANJ PO MONTAŽNEM IN POLMONTAŽNEM NAČINU

Po dolgoletnih prizadevanjih ter več ali manj uspešnih poskusih kaže zdaj, da bomo le postopno krenili na pot industrijskega načina zidanja stanovanj, ki nam bo omogočilo ne le zmanjšanje gradbenih stroškov ampak tudi znatno pospešitev del na gradbiščih. Morda smo sprva mislili, da je stvar lažje izvedljiva. Nismo se prav zavedali, da terja industrijski način zidanja najtesnejše sodelovanje projektantov, proizvajalcev gradbenega materiala in gradbene operative, ureditev in opremo obratov za industrijsko izdelavo gradbenih elementov, ustrezno mehanizacijo in pa množična naročila. V tem prizadevanju je podjetje Gradis v zadnjem času doseglo kar lep napredek, saj bo v kratkem usposobil zgraditi na leto okrog 1000 polmontažnih in montažnih stanovanj. Zanimljivo smo se, kakšno pot so ubrali pri tem podjetju, da se približajo sodobnemu industrijskemu načinu gradnje.

Prvi korak je bil, da so lani s posojilom 200 milijonov din razširili in opremili svoj obrat gradbenih polizdelkov na Smartinski cesti v Ljubljani, ki se je razvil v tovarno gradbenih elementov: velikih votlih blokov, armiranih stropnih nosilcev in polnilnih elementov ter celih sten z odprtina-ami za okna in vrata. V tej betonarni so že lani začeli množično izdelovati armirane stropne nosilce in polnila, ki se na stavbi montirajo, nato pa zalijejo z betonom, kar omogoča hitro gradnjo stropov brez opazov in podpornikov.

V Gerbičevi ulici v Ljubljani so letos prešli že k montažni gradnji 22 stanovanjskih hiš, ki ima vsaka 8 stanovanj in 2 garsonjeri. Tu zidajo nosilne zidove iz velikih votlih zidakov iz enozrnatega betona tipa "Zidop", ki so spodaj in zgo-

raj odprti. Zid postavijo v suhem, nato z vrha zalijejo z betonom, in to hkrati, ko zalijejo tudi strop, sestavljen iz vnaprej izdelanih armiranih nosilcev s polnili. Z betonom imajo torej opravka šele tedaj, ko so postavljeni vsi elementi enega nadstropja. Stene, ki niso nosilne, postavijo iz enakih elementov, izdelanih iz žilindrinega betona, ki jih ne zalijejo z betonom, če pa je to potrebno zaradi izolacije, jih napolnijo s suho žilidino.

Ze ta način gradnje ima večlike prednosti. Ker ni nikjer opazev in podpornikov, prihranijo mnogo lesa, zidanje hitro napreduje, ker se dela v suhem, predvsem pa je potrebnaj manj kvalificiranih delavcev. Za zidanje ene etaže v površini 200 m² je dovolj 7 delavcev, med njimi en sam kvalificiran zidar, vsi drugi pa so nekvalificirani delavci, ki se hitro priučijo za to delo. Ta skupina sedmih ljudi zgradi eno nadstropje v treh dneh. Če bi zidali po starem, bi potrebovali vsaj 5 kvalificiranih zidarjev. Odpadejo pa tudi vsa tesarska dela. Razen tega so stene pri tem načinu gradnje enakomernejše in ravne, treba jih je ometati le s finim ometom.

Zdaj prehajajo pri Gradisu v drugo popolnejšo fazo montažne gradnje. Izpopolnjen montažni sistem bodo uporabili pri gradnji 13 velikih stanovanjskih blokov po 40 stanovanj v Siski v bližini remize, kjer so že začeli dela in bodo do zime spravili pod streho prve tri bloke. Pri gradnji teh blokov bodo nosilne elemente gradili prav tako iz velikih votlih zidakov "Zidop", zalitih z betonom, med te nosilne elemente pa bodo montirali že izdelane stene z odprtinami za okna in v notranjosti predelne stene z odprtinami za vrata. V steneh bodo že vbetonirane instalacije. Taka zunanja montažna stena je sestavljena iz treh plasti: zunaj beton, v sredini betocel (lahki penasti be-

ton), na notranji strani pa enozrnat beton, da se omet laže prime. Stena je 20 cm debela, ustreza pa glede toplotne izolacije normalni steni debeline 38 cm. Uvedba tega montažnega sistema, ki ga je podjetje zaščitilo glede avtorske pravice pod oznako PMB (panel-blok-montaža), je terjal najtesnejšo vskladitev projektov, ki so jih izdelali sami, z dimenzijami posameznih elementov.

Sistem pa po mnenju avtorjev še ni idealen in ga bodo nadalje izpopolnili, pri čemer bodo izkoristili pridobljene izkušnje. Osnovni problemi tega izpopolnjenega sistema, ki ga zdaj razvijajo kot tretjo fazo, pa so v načelu rešeni. Predvsem bo tlorisna rešitev še bolj prirejena potrebam montažne gradnje, da bo čim manj različnih montažnih elementov in bo betonarna lahko izdelovala posamezne elemente kar na zalogo. Namesto sedanjih 16 stropnih elementov (nosilcev) bodo imeli li še tri. V betonarni bodo za stropove izdelali kar cele stropne plošče v širini 1,30m, ki jih bodo na stavbišču montirali z žerjavom, kar bo delo nadalje pospešilo in pocenilo. Pri tem bo spodnja ploskev montažnega stropa tako gladka, da je ne bo treba ometati ampak le še zglati in poslikati. Pri montažnih notranjih stenah bodo vgrajeni tudi že železni podboji vrta, tako da bo treba vrata le še nasaditi. Strokovnjaki Gradisa računajo, da jim bo uporaba tega sistema omogočila prihranek 25% pri delovni sili, računajo seveda delovno silo tudi v betonarni, zidanje pa bo bistveno pospešeno.

Tudi ta izpopolnjen montažni sistem ne pomeni, da bodo morale biti vse stanovanjske hiše enake. Nespremenljive bodo le dimenzije sten in stropov v okviru enega stanovanja in dimenzije pravokotnika, ki ga predstavlja tako stanovanje. Po tem sistemu bo mogoče graditi stanovanjske hiše do pet ali šest nadstropij. Za njegovo uresničitev pa bo moralo podjetje dobiti nekaj težkih žerjavov, ki se da hitro prestaviti, in pa ustrezna transportna sredstva. Glede na zmogljivost betonarne in opreme bo podjetje Gradis že prihodnje leto sposobno zgraditi 500 stanovanj po sistemu, ki ga uporabljajo v Gerbičevi ulici in 500 montažnih stanovanj. To pa bo vsekakor nemajhen napredek v prizadevanju za izvedbo industrijskega načina gradnje.

Montaža stropov je kaj preprosta. Najprej polože že izdelane armirane stropne nosilce, vmes vložijo polnilne elemente, nato pa zalijejo z betonom hkrati strop in notranjost nosilnih sten

OB DNEVU
ŠOFERJEV

Srečno na vožnji!

»Večinoma vozim na progi Ljubljana — Cerklje — Kranj — žičnica. Stanujem že vrsto let v Cerkljah,« je povedal Janez Oblak, ko sva začela pomenek o delu avtobusnih šoferjev.

»Na poti pride vse naproti. Človek doživi smešne, žalostne in neprilagodljive situacije,« Pred kratkim sem ustavil v Kranju. Pred menoj je stal še drug avtobus. Nekaj potnik je stopil k meni in vprašal, kdaj pelje avtobus na Jezer-sko. Povedal sem mu, da pelje

še čez dve uri. Ta hip je odpeljal avtobus, ki je parkiral pred mojim. Ponovno je pristopil tisti potnik in me vprašal, kam je odpeljal ta avtobus. Povedal sem mu, da mimo Predvdora. Tedaj pa je povzdignil glas: »Ja, saj jaz sem peljem v Predvdor.« Potniki v mojem avtobusu so se seveda smejali.

Bolj je bil Janez v zadregi, ko je peljal bodočo mamico v bolnišnico in se je mudilo. »Prav pošteno sem pritiskal na plin. Čez nekaj dni sem

seveda stal pred sodnikom za prekršek, vendar mi je oprostil,« se je nasmehnil.

»Vaše mnenje o potnikih?« »Večina potnikov je korektna. Nekaterim pa, iskreno povedano, je težko ustreči,« je pripomnil.

»Vaš konjček,« sem ga po-baral.

Hudomušno se mi je nasmehnil. »Kaže, da nimam motorja dovolj v službi. Tudi v prostem času sem prijatelj motorizacije. Sodelujem v avtomoto društvu v Cerkljah, kjer sem tudi instruktor.«

»Vaše želje?« »Prav skromne! Da bi bil zdrav in da bi srečno vozil.«

Garaža »Ljubljana-transport«.

»Sofer France Rihar je trenutno tukaj,« so mi dejali, ko sem se oglašil v pisarni. Stopam med tovarnjaki. Izmed zadnjih koles zelene Skode je močelo dvojce nog. Na klic mojega spremljevalca je France prišel izmed koles.

»Se mu pozna, da je dolga pot za njim. Na težki vožnji marsikateri vijak popusti,« je dejal, ko si je nekoliko obrisal roke.

»Dolge so vožnje. Večkrat si želim sposobnega spremljevalca. V marsikaterem kritičnem položaju bi mi lahko precej pomagal. Tudi hitreje in zanesljiveje bi vozila. Sam, z desetim tonami tovora, ni prijetna reč,« je pripovedoval.

»Pred nedavnim sem obstal v Sidu sredi popoldneva. Delal sem vso noč, do jutra, preden sem ugotovil napako na dovodni cevi za gorivo. S prostim očesom ni bilo moč ugotoviti napake. Cevka je skrivala razen goriva tudi zrak. Ure in ure sem iskal napako, čeprav sem že štirinajst let za volanom. Se-le proti jutru sem odkril napako. Če bi imel sposobnega spremljevalca, ki bi imel le nekaj »ušesa« za motor, se še zdaleč ne bi toliko namučil,« je menil.

»Vozim križem in kražem po vsej državi. Krožne vožnje se kar vrste. Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Beograd, Skopje, Niš...»

Podnevi nakladamo. V glavnem smo ponoči na potu. Startamo takoj, kakor hitro je tovar naložen.

Teleprinter ukazuje. Tovor je že na poti. Stranke čakajo. Kilometri tečejo, tečejo... Ure in ure strmiš v cesto. Vseke so težke. Ustaviš na vso cesto. Čez dobri dve uri je treba naprej. Čakajo te. Čakajo te. Večkrat zveni v ušesih, ko prevzame človeka utrujenost. »Katera vožnja vam je najbolj v spominu,« sem ga vprašal.

»Ni kaj dosti razmišljati. Najbolj mi je v spominu vožnja, ko sem zadnjo zimo vozil iz Busovače proti Sarajevu. Tiste desetine kilometrov si bom za vedno zapomnil. Cesta je bila zaledenela. Gladka, kot ogledalo. Vozilo sem imel polno naloženo. Vozil sem kar se da počasi. Kljub temu me je zanašalo. Komaj sem vozilo obdržal na cesti. Po vsakem klancu sem olajšano vzdihnil, ko sem srečno izpeljal. Še naprej sem vozil skrajno počasi, napet kot struna. Vedno bolj me je zanašalo. Skušal sem si pomagati z volanom. Vseeno me je zanašalo. Na nekem klancu mi je vedno hitreje držalo. Ko mi je uspelo priti že skoraj na ravno, mi je zavrtelo vozilo in sem zdrsil s kolesom v jarek. Z veliko muco sem spravljal tovarnjak spet na cesto. Bil sem sam. Šoferji dolgoprogajajo poznajo neprijetne občutke pozimi na odprti cesti, ko se nimaš kam zateči po pomoč.

Ko sem pripeljal do prvega kraja, sem ustavil. Nisem mogel več držati volana. Roke so se mi tresle od napora...»

Gradnja Centra strokovnih šol

Pred letom so začeli med Gosposvetsko in Smetanovo ulico v Mariboru graditi sodoben

Center strokovnih šol. Za Maribor pomeni to veliko pridobitev spričo peregata pomanjkanja kadrov v podjetjih in nezadostne zmogljivosti doseda. njih šol, saj je na primer šola elektrostrojne stroke odklonila vsako leto okoli 800 prosilcev za sprejem.

Gradnja dela naglo napreduje. Objekt A, kjer bo našla prostore srednja tehnična šola in šola za obratne inženirje, bo predan svojem namenu že 1. septembra. V njem je 18 učilnic, ki jih bodo v dveh izmenah uporabljali dijaki strojne in elektro-tehnične. V tem traktu bo poleg upravnih prostorov tudi dvorana za projekiranje, ki bo na razpolago vsem šolam Centra, kar potrjuje ekonomičnost gradnje šol v enem središču. Vsaka učilnica bo imela tudi svoj kabinet, tako da bo na razpolago vse za sodoben pouk.

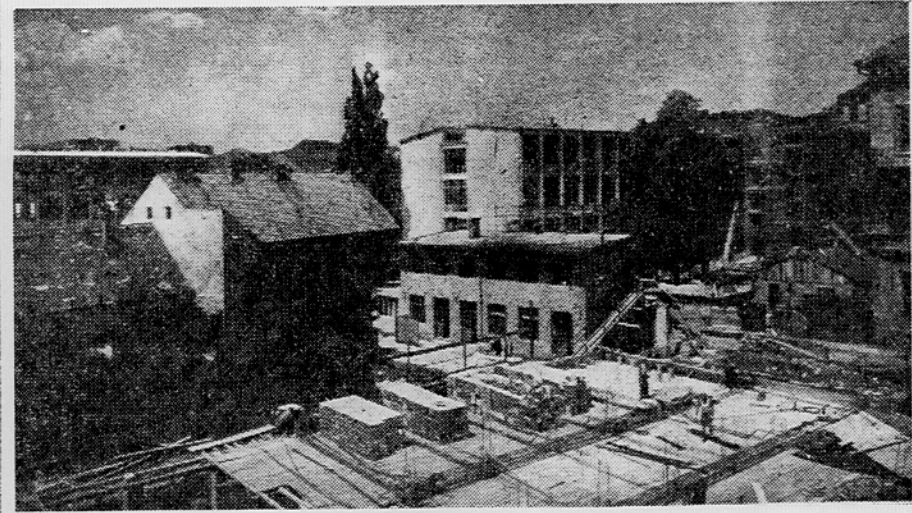
Pod streho je tudi že druga šolska stavba, objekt B, ki bo vseljiva 1. novembra. Namenjena je vajencem kovinske stro-

ke, avtomehanski šoli in Mojstrski šoli za kovinsko in elektro-stroke. Po velikosti je enaka Tehniški srednji šoli. V njej bo tudi šolska mlečna kuhinja za vse šole. K tej šoli bo pozneje priključen še objekt C, to je strojne delavnice.

Iz temeljev pa že raste objekt D, poslojpe Elektrogospodarske šole, kjer bodo poleg učilnic tudi delavnice za vse ostale šole.

Računajo, da bo v vseh treh objektih našlo prostora okoli 4 tisoč dijakov v izmenah rednih šol. Razen tega bodo v večernih urah razredi na razpolago Zavodu za pošolsko izobraževanje.

Solske objekte gradijo iz sredstev, ki so se v letih zbrala v skladu za kadre, v katerega prispevajo vsa podjetja. Če bo dovolj razumevanja, bo poleg šolskih objektov zgrajena na sedanjem prostoru kapele velika telovadnica za vse šole, v kletnih prostorih plavalni bazen in drugi športni objekti. (Op)

Center strokovnih šol v Mariboru

OB 40-LETNICI KOMUNISTIČNE PARTIJE IN SKOJ

Divizije, dokaz moči slovenskega narodnoosvobodilnega boja

Po ukazu vrhovnega komandanta NOV in POV Jugoslavije o ustanovitvi divizij je izdal glavni štab NOV in PO Slovenije 13. julija 1943 odlok o ustanovitvi XIV. in XV. divizije na ozemlju Slovenije. Ob tej priložnosti je o pomenu ustanovitve divizij napisal tedanji politkomisar NOV in PO Slovenije tovarš Boris Kraigher članek, ki je bil objavljen v »Slovenskem poročevalcu« 25. avgusta 1943 in ga ob današnjem jubilejnu dnevu ponatiskujemo.

Eden najvažnejših dogodkov v razvoju NOV in PO Slovenije je brez dvoma odlok vrhovnega komandanta tovarš. Tita o formiranju divizij. To ni samo dokaz številčnega razvoja naše vojske, lahko že rečemo, da je to tisti zadnji korak, ki je bil še potreben ob prehajanju naših partizanskih enot v regularno armado. Značaj in vloga naše vojske se s tem korakom bistveno menjata.

V čem je smisel in pomen formiranja divizij?

Ravno v času, ko se fašizem očitno lomi, ko nastajajo zanj povsem nove fronte in jim povsod manjka vojske, pomeni divizija tisto močno operativno enotico, ki nujno veče večje sovražnikove sile. Že sam obstoj divizije v njegovem neposrednem zaledju pomeni stalno veliko nevarnost za okupatorja. Primer XIII. hrvaške divizije, ki operira daleč v sovražnikovem zaledju ob Dravi pri Varaždinu, dokazuje, kaj pomeni taka sila. Celotniški polk Paveličevih »domobranov« je prostovoljno prišel v sestav divizije. Tak uspeh more doseči le sila, ki jo predstavlja divizija.

V obrambi pred partizan-

skimi enotami, kakor so jih predstavljali odredi, torej čete in bataljoni, ki so samostojno operirali na večjem ozemlju, se je okupator usrdil v dobro utrjenih postojankah, obdanih z žico, bunkerji in okoli. Po vsem ozemlju je s pomočjo izdajalske bele garde nasejal množico takih dobro utrjenih manjših posadk. To je bila njegova obramba. Proti tej obrambi se je borila narodnoosvobodilna vojska Slovenije z vzpostavljeno brigado, ki so omogočile napade tudi proti tem posadkam. Suhor, Ajdovec, Dob, Primskovo, boji v Suhi krajini, Jelenovem zlebu, Pieterje, prodori čez mejo proti Nemcem so pokazali, da je bila okupatorjeva obramba brezuspešna. Povsod se je moral utrditi kot na pravi fronti, iz vsake posadke je moral napraviti trdnjavo, pripeljati je moral tanke, letala, težko artilerijo, če je hotel omogočiti za svoje posadke kakršno koli uspešno obrambo. Proti tej novi okupatorjevi obrambi so iznašli partizani novo taktiko v obliki skupnega napadanja najutrajnejših trdnjav z večjim številom brigad. Tako tudi te niso bile več varne pred partizani. Boji pri Žužember-

ku so to najočitneje pokazali. Naša vojska pa se je pri tem vojaško toliko izvežbala in usposobila, da je končno danes lahko zbrala svoje sile v obliki divizij, kar bo nujno prisililo sovražnika k zapustanju manjših posadk in koncentriranju vse njegove vojske zgolj v večjih posadkah na najvažnejših točkah. Izpraznjenje posadk med Kočev-

jem in Kolpo že dokazuje to dejstvo. Ni je danes skoro utrdbe, ki bi je divizija ne mogla napasti.

V tem je prva plat vanzosti in pomena formiranja divizij. Kdor je pred dvema letoma obiskal kako partizansko četo in pride danes v divizijo, ne bo mogel verjeti, da je bilo pod temi težkimi pogoji mogoče take izpremembe. Iz šibkih čet, v katerih ni bilo skoro nič drugega vojski podobnega razen dejstva, da so partizani nosili orožje in iz vse duše sovražili okupatorje. To so bile čete, ki jih je družila narodna zavest, neizmerno sovraštvo do okupatorjev in odločnost boriti se z vsemi silami za narodno osvoboditev. Bile so izvežbane za diverzantske in sabotažne akcije, disciplinirane, vendar malo podobne vojaškim enotam.

Ko stopiš danes v divizijo, imaš popolnoma jasno zavest, da si v regularni vojski. Raport, zbori, vaje, življenje v štabih, borbeni pohodi, priprave na borbo — vse kot v regularni armadi. Že na zunaj pa vidiš obenem očitno razliko med to vojsko, to disciplino in tem redom in bivšo jugoslovansko vojsko. Tu vidiš vojsko z dobro voljo na licu. Tu bereš borbenost v oči vsakega vojaka. Tu vidiš zaupanje v svojo moč, zaupanje v komando, željo po borbi in voljo po čim večjem vojaškem izpopolnjevanju. Na prvi pogled je očitna velika razlika med enotami pred dvema letoma in divizijami. To je izkušena, v borbi prekaljena, vojaško iz-

vežbana vojska. — ono pa je bila dobra volja. Tu je moč, občutek gotovosti, zavest, da se bo sovražnik temeljito premislil in pripravljen, preden se bo skušal polotiti divizije. — Vsak borec si je svest ofenzivne moči divizije.

V tem je druga plat važnosti in pomena formiranja divizij.

Po razpadu Jugoslavije smo ostali Slovenci brez vsake oborožene sile. Pod najtežjimi pogoji borbe proti okupatorju, v stalnem boju z narodnimi izdajalci, belogardisti in mihajlovičevci, tako rekoč brez orožja, je nastala nova, resnično narodna vojska. Neposredno v boju je ustvarila vse: pridobila je orožje od okupatorja, se vojaško usposobila, si vzgojila ves svoj vojaški kader, izvežbala specialne borbeno-e enotice. Po dveh letih naporih je formiranje prvih slovenskih divizij gotovo ena največjih in najvažnejših zmag, ki si jih je kdaj koli priboril slovenski narod.

Tako zmago je omogočil samo največji napor vseh narodovih sil in patriotskih skupin ob vodilni vlogi Komunistične partije in ob vsestranski delavnosti globoko v narodu ukoronjenih organizacij, kot jo predstavlja Osvobodilna fronta. Samo ob bratovskem sodelovanju z bojem vseh narodov Jugoslavije in v sklopu NOV in PO Jugoslavije je bil ta uspeh mogoč.

Končno pomeni formiranje divizij, da je postala slovenska vojska tudi v operacijskem smislu neposredno sestavni del celotne NOV in PO Jugoslavije in da bo vodila borbo pod enotnim operativnim vodstvom, ki je posebej v vrhovnem komandantu tovarš Titu. V tem je jamstvo, da bo v svojih naporih tudi v bodoče uspevala

Št. 8. "SLOVENSKEGA POROČEVALCA" 25. avgust 1943.

ODLOK

Po odloku vrhovnega komandanta NOV in PO Jugoslavije tovarš. Tita se formirajo na ozemlju Slovenije XIV. in XV. slovenske divizije Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije.

Glavni štab NOV in PO Slovenije so s posebnimi uredbami določili postopek za izvedbo gornjega odloka.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

V.d. politkomisarja: Boris Kraigher, l.r.

Komandant: Ivan Maček, l.r.

DIVIZIJE, DOKAZ MOČI SLOVENSKEGA NARODNO-OSVOBODILNEGA BOJA

Eden najvažnejših dogodkov v razvoju NOV in PO Slovenije je brez dvoma odlok vrhovnega komandanta tovarš. Tita o formiranju divizij. To ni samo dokaz številčnega razvoja naše vojske, lahko že rečemo, da je to tisti zadnji korak, ki je bil še potreben ob prehajanju naših partizanskih enot v regularno armado. Značaj in vloga naše vojske se s tem korakom bistveno menjata.

Faksimile odloka o ustanovitvi obeh divizij

PLAVALNI DVOBOJ SLOVENIJA : SRBIJA 76:66

Voda v Kranju - naša

Zmaga srbskih waterpolistov tudi v tretjem srečanju — 8:3

KRANJ, 12. julija. Kopališče v Kranju je sinoči napolnilo 3000 gledalcev, torej številni, ki je povsem upravičeno zaupanje Plavalne zveze Slovenije. Le-ta je za dvoboj med reprezentancama Srbije in Slovenije določila ta kraj, saj kranjski plavalci že nekaj let veljajo kot najboljši v Sloveniji. Potem, ko je predsednik PZS dr. Božo Linhart pozdravil obe reprezentanci in občinstvo, med katerimi je bilo tudi precej predstavnikov političnih in družbenih organizacij, se je začel zanimiv dvoboj, v katerem so zmagali slovenski plavalci s 76:66 točkam, v waterpolu pa je zmagovalo moštvo Srbije z 8:3 (5:0).

Naposled je po dveh zaporednih porazih zmaga v plavanju slovenske reprezentance, v waterpolu pa se je naše moštvo šele v drugem polčasu izognilo hudemu porazu. Sinočnja prireditev sodi med tiste, ki jih je sprlo ogorčenih dvobojev težko pozabiti. Naj povemo naravnost — ves stadion je bil večkrat na nogah. Navljanje je bilo kot nevihta, ki pride iznenada, ki je silovita, pa se tudi kmalu poleže. Bilanca sinočnjega tekmovanja ni le prva zmaga slovenskih plavalcev proti reprezentanci Srbije, marveč tudi nov slovenski rekord na 100 m hrbtno, ki ga je dosegel Goršič z rezultatom 1:10,9, ter odlični rezultat na 100 m prosto domačina Janeza Kocmura — 58,7. To ni le njegov najboljši rezultat v tem sladkovodnem bazenu, marveč tudi letošnji najboljši v državi. Njegov državni rekord na tej progi znaša 57,6.

Začelo se je s 400 m prosto moško. Zanesljivo je zmagal Peter Brinovce (njegov brat Vlado, državni rekord je zaradi temperature obtežen v postelji). Čeprav je zasedal za svojim najboljšim rezultatom, vendar 4:59,5 pomeni za tega 15-letnega mladca izredno dober začetek tekmovalne sezone. Janež (Sr) je s 5:35,1 precej ostal tudi za Košnikom, Sandićem

je bil skoraj za minuto slabši od Brinovca.

Tudi 100 m metuljček — ženske je bil domena slovenskih plavalcev. Mladinka Breskvarjeva iz Krškega je prispela na cilj druga tik za zmagovalko Horvato. Časa srbskih plavalcev sta zelo slaba.

Na 200 m metuljček moški je zmagal kakor je bilo pričakovati, Mikin (Sr), toda mladi Poljanšek je v izrednem finišu vzel drugo mesto Zlatiču (2:59,3). Tudi neizkušeni Peternej je dosegel zadovoljiv rezultat 3:03,2. Na 400 m prosto ženske je zanesljivo zmagała reprezentantka Mežnarjeva (Sr), toda Koritnikovi je le uspelo osvojiti drugo mesto pred Bošićem.

100 m prosto za moške je občinstvo spremljalo z izrednim zanimanjem. O Kocmuru smo že spregoovorili, poudariti pa je treba drugo mesto in zelo dober rezultat 17-letnega Drolenka. Na 200 m prosto ženske bi zopet poudarili uspeh Breskvarjeve. Tominkova pa je bila s 3:16,1 tretja. Zmagovalka Matekalo je bila za razred boljša od svojih tekmeč.

Vodstvo reprezentance je pravilno ukrepalo, ko ni vztrajalo pri svoji prvotni odločitvi in je došlo v tekmo tudi Goršiča. Kot rečeno, je ta priporil zmago na 100 m hrbtno in dosegel nov republiški rekord. Tudi Košnik je za-

in Belić sta se morala zadovoljiti s drugim oziroma tretjim mestom. Dekle pa je kot četrti dosegel čas 3:04,1.

Stanje v točkah je bilo 59:50 za Slovenijo in o zmagi naj bi odločili štafeti. Obe sta bili nezanimivi, ker v ženski 4x100 m prosto: Srbija (Smoljaka, Boric, Tilinko, Mežnar) ni imela enakovrednih tekmeč v ekipi Slovenije (Podlesnik, Bogataj, Colnar, Koritnik). Po drugi strani pa slovenska moška štafeta 4x200 m prosto (Kocmur 2:12,2, Košnik 2:21,4, Goršič 2:25,2, Peter Brinovce 2:24,0) ni imela kaj opraviti s tekmeč iz Srbije, ki so zaostali za našimi več kot za minuto. Čas naše štafete je precej dober glede na to, da je bil dosegel v letnem tempu.

Izidi: moški — 400 m prosto: P. Brinovce (Sr) 4:58,6, S. Košnik (Sl) 5:05,4; 200 m metuljček: Mikin (Sr) 2:59,3, Poljanšek (Sl) 2:48,1; 100 m prosto: Kocmur (Sl) 58,7, Drolenk (Sl) 1:01,8; 100 m hrbtno: Goršič 1:10,9 (rekord LRS), M. Košnik (oba Sl) 1:14,9; 200 m prosto: Pele (Sl) 2:39,3, Kostić (Sr) 2:53,2; 4x200 m: Slovenija 9:21,8, Srbija 10:52,8; ženske — 100 m metuljček: Horvat 1:29,0, Breskvar (oba Sl) 1:28,3; 400 m prosto: Mežnar (Sr) 6:05,4, Koritnik (Sl) 6:08,4; 100 m hrbtno: Tilinko (Sl) 1:24,7, Hokevar (Sl) 1:29,2; 200 m prosto: Matekalo (Sr) 3:05,7, Breskvar (Sl) 3:13,6; 100 m prosto: Mežnar (Sr) 1:14,9, Horvat (Sl) 1:15,2; 4x100 m: Srbija 3:18,3, Slovenija 3:25,5.

PRIPRAVE ZA SAHOVSKI TURNIR KANDIDATOV FISHER IN BENKŮ IŠČETA SEKUNDANTA

Dva meseca pred začetkom turnirja kandidatov bodo udeleženci izkoristili za priprave. V največjo pomoč jim bodo vsekar sekun-

kundanti. Večina kandidatov že ima svoje pomočnike. Smislov si je izbral za sekundanta vele mojstra Bondarevskaga, Gligorič Matanovića, Petrosjan Boleslavskaga, Keres Miksenca, medtem ko bo imel Tali verjetno kar dva — vele mojstra Averbacha in mojstra Koblenza. Islanski vele mojster Olafsson bo pripeljal na Bled vele mojstra Larsena.

BenkŮ je izrazil željo, da bi bil njegov sekundant jugoslovanski mojster Fuderer ali Marić. Fisherjeva mama pa je zaprosila samega predsednika FIDE, da bi mu priiskrbel za sekundanta enega evropskega vele mojstra. Vse kaže, da to ponudbo sprejme belgijski vele mojster O'Kelly.

Mladinka Breskvarjeva iz Krškega je zmagała

SKAKALCI TEKMUJEJO ZA ZIHERLOV MEMORIAL

ZPK že vodi

ZAGREB, 12. julija. — Kopališče Napredna na Šalati je bilo prizorišče prvega dela tekmovalne najstarejših jugoslovanskih skakalcev v vodo za memorial Branika Ziherla. Kolikor je bilo vreme res naklonjeno tekmovalni, pa je bila udeležba zelo slaba. Zaradi bolezni in službene zadržanosti ni bilo na startu nekaterih najboljših (Porenta, Ljubić, Novak). Tudi termin je bil glede na letošnje slabo vreme zelo zgoden. Kljub temu pa so bili skoki na katerih že kar dobri. Zlasti sta

se izkazala Novak in Košorok v skokih s stolpa ter dosegla več kot 110 točk. Novak je še posebej presenetil z nekaterimi težavnimi skoki, ki jih je izvedel brezhibno. Pri skokih z deske je Obšteter zaradi neuspešnega zadnjega skoka moral prepušiti prvo mesto Vrtačniku, v disciplinah pa ni bilo hujših bojov za najvišje mesto.

Po prvem delu tekmovalja za Ziherlov memorial vodi med ekipami ZPK Ljubljana s 434,9 točkami pred Napredno 225,25 in Ilirijo 214,63 točke. Posamezni izidi: Člani — deska: Vrtačnik (ZPK) 107,27; Obšteter (ZPK) 101,34; stolp: Novak (N) 128,24; Košorok (ZPK) 111,83; mladinci — deska: Koprivšek (Il) 8,29; Brezovar (ZPK) 59,61; stolp: Fabjan (Il) 74,53; Tozon (Il) 59,71; članice — stolp: Rebernjak (N) 46,15.

K-k

SESTAVljena DRŽAVNA REPREZENTANCA ZA DVOBOJ Z ITALIJO

Za dvoboj z Italijo v skokih v vodo (7. in 8. avgusta v Zagrebu) so določili naslednje reprezentante: moški — Porenta in Novak (deska), Kralj, Košorok ali Dobrin (stolp); ženske — Ibriki in Pershin (deska), Rebernjak in Čufar (stolp).

DRUGA DIRKA KOLESARJEV ZA DRŽAVNO CESTNO PRVENSTVO

Levačič dohitel Petrovića

Z zmago v II. preizkušnji je Levačič izenačil svoj izkupiček točk s Petrovićem — Odločitev torej v tretji dirki — Mladinski prvak je Vlahović

LJUBLJANA, 12. julija. Šestindeset jugoslovanskih kolesarjev se je danes pomerilo za najvišji naslov v državi na progi Ljubljana-Vipava-Col-Logatec-Ljubljana (160 km).

Začetek je bil, kakor se spodobi. Kazalec na brzinomeru naše Olimpije je kazal približno 45 km na uro, ko so se v Kozarjah iz skupine izločili Rogovci Zidan, Novak in Hrovat. Tem se je brž pridružil še Crnogorec Laković, ki je tokrat po dolgem času spet prišel na konja. Toda prav njega je glavna vzbujena ujele za na vrhu vzpetine pri Vrhniki. Vzlic vsem naporom pa glavni ni uspelo dohiteti žilavih Rogovcev. V zavojih Grdanice se je pripetila lažja nezdoga. Zaletele sta se Laković in eden favoritov dirke Ljubljancan Zirovnik. Zaradi težje okvare na kolesu pa slednji le ni mogel voziti naprej. »Begunci« so imeli v »Kačjih ridah« že 3 minute in 12 sekund naskoka.

Po dirski pipelki

Sonce žre po afriško. Tempo je popušča. Tudi ubežniki nimajo tako hitrih nog. V Vipavi so samo še za 1:47 min na dobrem. In zdaj jih čakajo težki in vroči vzpon na Col (165 m).

Besedo imajo zdaj močnejši, bolj si in zaradi vožnje v skupini se kar splošči kolesarji. Prvi napade Bajc, in sicer tako odločno, kakor da bi se bila dirka šele začela. Se malo — pa ima Zidan. Nemalo za tem ga mora pustiti predse tudi Hrovat. Zdi se mu upira pravzaprav samo še Novak. Toda ko »pplani« Bajc levo, da sta za njim Levačič in Bajlo, se močnejše prilisne na pedale, prehitil Novaka in se s prednostjo dobrih 200 metrov povzpe na prelaz. Se zmerom za njim so Levačič in Bajlo ter Stupar, dve minuti pozneje pa ga dosežeta Petrović, Valtić, Vukojević, Milenković in ostali. Čista se nagne. Ze

po prvih metrih se ustavi Stuparju. Levačič in Bajlo pogledata z dvojno hitrostjo in prav tud jima mora Bajc odpreti pot. Tudi Vukojević mora popravičiti konj in prav tako ne more poseči v odločitev.

Zdaj begunci niso bili več zanimivi. Samo se kakšna večja okvara ali nesreča bi bila lahko kriva, da ti trije ne bi bili najboljši. V Logatcu smo počakali ostale. Prva sta mimo nas privozila Valtić in Petrović; spet je bilo 37 minut zaostanka, za njima pa v krajših presledkih dvojice Stupar-Vukojević, Milenković-Eržen in Zidan-Grogina. Za njimi se je v divjem tempu prikolzal Šebenik. Prav ta je za seboj potegnil še tandem na obeh kolesih Zidana-Grogina, ki sta koncem na Drenovem griču uspešno dohitela prve štiri. Tako sestavljena skupina sedmih kolesarjev je obetala zdaj, da bo borba za šesto mesto in neprepetne točke ogorčena. Toda Šebenik je bil še toliko pri moči, da je spetnečel še enkrat in z naskokom približno 1 km pripeljal na cilj.

Pred tem pa se bila borba za prvih pet mest na cilju že precej »zdvajna« končana. Drugo dirko za državno prvenstvo je v izrazitem kolesarskem slogu odločil zase rdečelasi kolesar iz Koprivnice Ivan Levačič s časom 4:37,5, s povprečno hitrostjo 34,540 km na uro, ker je za polne vremenske razmere — kakršne so bile danes — (prašne ceste in težavni vzponi) — prav gotovo odlični čas. Za njim sta v enakem času prišla Bajc in Bajlo, za njima pa sta rezala cilj s 5:35 minute zaostanka Petrović in Valtić.

BAJCA V REPREZENTANCO

Kolesar ljubljanskega Odreda Alojzij Bajc je, po današnji

Start na 100 m hrbtno: v ospredju rekorder Goršič, ki je prav na tem tekmovalju izboljšal republiški rekord

WATERPOLO

SLOVENIJA: Baslin, Colnar, Petrič, Chvatal, Marc, Velčkovič, Voikar.

SRBIJA: Sarenac, Ležaić, Jagodić, Jovanović, Dragin, Sandić, Orić.

Sodil Kobal (Slovenija).

MEDEL UVOD V BOKSARSKO PRVENSTVO SLOVENIJE Več nevšečnih prizorov

LJUBLJANA, 12. julija. Pod žarometi na košarkarskem stadionu Ljubljane v Šiški se je sinoči začelo XIII. prvenstvo Slovenije v boksu za posameznike. Že 8. ur poprej — na opoldanskem tehtanju — pa je ta malostevilna boksarska družba dobila prvega prvaka: določeno težo za poltežko kategorijo je imel namreč samo član Ljubljane Suković.

Ze ta podatek da slutiti, da se je za letošnje prvenstvo prijavilo zelo malo tekmecev. In res, vseh prijavljenih je bilo samo 33 iz 4 klubov.

Najhitrejši Jugoslovani v vodi — Janež Kocmur

bov — Maribor 12, Odreda, 8, Branika (Maribor) 7 in Ljubljane 6. Pa še ti, a vsaj večina med njimi je prišla v ring slabo pripravljena, za kar je kričel dober kar 6 predčasno zaključenih bor. Slab viš tega uvodnega prvenstvenega večera so povzela žolčna klubaška prerekanja med funkcionarji v zvezi z registracijami oz. pravilno prevozo za nastop treh Mariborčanov — Hauptmana, Petriča in osemkratnega prvaka LRS Jožeta Kajzerja (zdravniški so ga na pregledu razglasili nesposobnega za tekmovalje) ter naposled poskus vsiljevanja nerabnih rokavic iz Branikovega inventarja, sumnja o ponarejenih zdravniških izkazih škodljivosti na račun počne arkae favorita Prešerna in še več drugih neljubnih prizorov, zelo malo primernih za nevarno aren.

Sodniki, sodniki...?

Krona vsega pa so bili sodniki. Plaz se večje splošne nezadovoljstva je že sprožil v tretji borbi bantamske kategorije med Kobanom (MD) in Kovačem (O) — resda izkušen in odlični sodnik Lajovic je Ljubljane. V rannem začetku ni štel čisto pravih knock downa

Tovariška pomoč

Letošnje — XIII. prvenstvo Slovenije v boksu je v marsičem razočaralo približno 800 gledalcev. Mnogo borb se je namreč končalo predčasno, pa tudi v nekaterih najljubših kvalitativnih srečanjih občinstvo ni videlo tega, kar si je obetalo od najboljših slovenskih tekmovalcev.

Tako so gledalci menda največ pričakovali od srečanja v welterski kategoriji med domačinom Prešernom in Sibilo iz Maribora. Prvemu pa je že v drugem krogu počila arka, naka mu je dežurna zdravniška Vuketičeva prepovedala tekmovali še naprej. Poškodba je bila celo tako huda, da se je moral Prešeren takesti pomoči v bolnišnici. Ko je napovedovalec zaprosil prek zvočnika lastne motornih vozil za ta nujni prevoz, se je priglasil edinolet študent medicine in znani košarkar »Ljubljane Gregor Vranč.

Zares tovariško razumevanje pravega športnika poškodovanemu tovarišu!

IZIDI: SREDNJA KATEGORIJA: Borštnar (M) : Jernej (B) 2:0 (tko. v II. r.), MUŠJA: Tivadar (O) : Rozman (B) 2:0, BANTAM: Koban (M) : Kovač (O) 2:0, Kajzer (M) : Novak (B) 0:2 (n. c.), PERENOLAHKA: Čeh (M) : Pešnik (B) 2:0 (tko. v II. r.), LAHKA: Vuk (Lj) : Gungl (M) 2:0 (tko. v II. r.), srednji: Drakšler (M) : T. Menec (O) 0:2 (tko. v II. r.), POLWELTERSKA: Z. Menec (Lj) : Kous (M) 0:2 (tko. v II. r.), WELTERSKA: Vadija (M) : Erjavec (Lj) 0:2, Sibila (M) : Prešeren (O) 2:0 (zdravniška prepoved za Prešerna zaradi nočne arke v II. rundi), POLSREDNJA: Stilija (B) : Bitenc (O) 0:2, Hondl (Lj) : Peljak (M) 0:2 (tko. v II. r.), SREDNJA: Kobal : Garvas (oba O) 0:2, Borštnar (M) : Zupančič (Lj) 0:2.

Nocojšnji finalni so se končali po zaključku redakcije našega lista. Po ocenah prvega večera pa so favoriti za prvo mesto od najlažje do najtežje kategorije bile boksarji: Tivadar (O), Koban (M), Čeh (M), Vuk (Lj) ali T. Menec (O), Kous (M), Sibila (M), Bitenc (O), Garvas (O) in Veljović (B).

PIONIRSKO TENISKO PRVENSTVO FLRJ ZAKLJUČENO

Najmlajši mnogo obetajo

V Zagrebu so zaključili letošnje pionsko teniško prvenstvo Jugoslavije. Udeležba je bila zelo doba, saj so se na turnirju zbrali 56 starejših in 22 mlajših pionirjev ter 8 pionirk. Tudi kvaliteta raven iger je bila zadovoljiva. Največ lovov so pobrali mladi igralci iz Volvodine, kjer naraščajo posvečeno izredno mnogo pozornosti. Zelo so se izkazali tudi Zagrebčan Stolecer, Splitčanin

enorki Panov iz Skoplja. Od Slovencev se je postavil republiški prvak Vodeb (Zrinski), ki se je po zmagah nad Valjevcem 6:2, 6:2, Apostolskim 6:1, 6:2 in Matejićem 6:3, 6:4 plasiral med osmo mlajših. V četrtfinalu pa je Mariborčan izgubil proti Panovu 4:6, 6:6. Novi prvaki so postali Stolecer (starejši) in Mušič (mlajši) med pionirji ter Njardarjeva med pionirkami.

Skupina kolesarjev na vrhu »Kačjih rid«

vožnji se dočel, slednjič zopet v odlični formi. Vsi tisti, ki bodo sestavljali našo kolesarsko reprezentanco za dirko »Po Jugoslaviji«, bodo morali mimo odličnih kolesarjev Roga računati tudi z njim.

Izidi

REZULTATI: 1. Levačič (Virje) 4:37,45, 2. Bajc (Odrad), 3. Bajlo (Zadar), oba v času zmagovalca, 4. Petrović (Part) 4:42,20, 5. Valtić (Pula) enak čas, 6. Šebenik (Rog) 4:48,59, 7. Zidan (R) 4:49,53, 8. Grogina (Dinamo), Eržen (Mladost), Vukojević (Part), Milenković (Beograd) in Stupar (Rog) vsi v času Zidana, Hrovat (R) 4:59:16, Grbeša (Osijek) 5:08:43 in Paranas (Karlovac) 5:09:12. Na cilj ni prišlo 15 vozačev.

Na progi Ljubljana-Postojna-Ljubljana (100 km) so se v dirki za državno prvenstvo pomerili tudi mladinci. Presenetljivo slab je plasman sicer odličnih mladincev ljubljanske Roga. Dirka je bila malone dolgočasna. Tudi tokrat so zastopniki Rijeke pokazali, kako se vzreja kolesarski naraščaj.

IZIDI: Fonović 2:04:45, Kerčević (oba Rijeke), Boltežar (Odrad) in Stanić (Rijeke) vsi v času zmagovalca, Bilic (Pala) 3:09:30, Zajček (Osijek) 3:13:40, Vlahović (Dinamo), Čajben (Rog), Kirin (Osijek), Hrovat (Rog) vsi v času Zajčka. Vo-

DAVISOV POKAL

Ralijski in španija finalista evropske cone

V San Remu se je teniška ekipa Italije plasirala v finalu po zmagi nad Francijo 3:0. V Barceloni pa je v polfinalu Španija odpravila Veliko Britanijo 3:2. V zadnjih igrah posameznikov je Gimeno premagal Knighta 7:5, 3:6, 6:3, 7:5, Santana pa Daviesa 6:2, 3:6, 4:6, 6:0, 6:1.

Starterjev spodrsrljaj

ZABELEŽENO V FINALU ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Med jugoslovanskimi ljubitelji atletike kroži krilatca, da se vsa tekmovalna doma že leta nazaj začneta enako. Na progi so postavljene visoke ovire. Gruča tekačev se počne čeznje in prvi pretrga ciljno vrstico tekmovalcev v belem (kadar nastopa za klub) ali v modrem (kadar koli teče za državno reprezentanco). Njegovo ime — Stanko Lorger. Odslej bo ta krilatca gotovo še veljala, toda s pristavkom — »Če ga ne bo polomil starter«.

V finalu zvezne atletske lige v Zagrebu je mož s startno pištolo namreč spregledal kar celo vrsto »pobegov«. V uvodnem teku na 110 m z ovirami, ko so bili na startu vsi najboljši Jugoslovani, je »brez debate« pobegnil Beograđanin Rukavina. Lorger, ki si je postavil startna bloka na šesti progi kot neposreden Rukavinov sosed, je sosedov prestopke seveda opazil in obstal na startu, misleč, da bo starter poklical tekače nazaj. Sele ko se to ni zgodilo, je stekel za ostalimi. Ker ni imel zaleta, je prve ovire preskačeval kot začetenik in je šele ob peti oviri prišel v pravi ritem. Tudi izvrstni finiš pa mu v tej skupini ni prinesel več kot tretjega mesta in čas — 15,8.

S tem pa nevroščnosti še ni bilo konec! Kakor nalašč je starter »zadel mimo« tudi pri startu najboljših šestorice v teku na

100 m. V tem teku je pobegnil Osiječan Lišnić, vendar pa je ostale in Lorgerja samega prejšnji primer dobobra izučil.

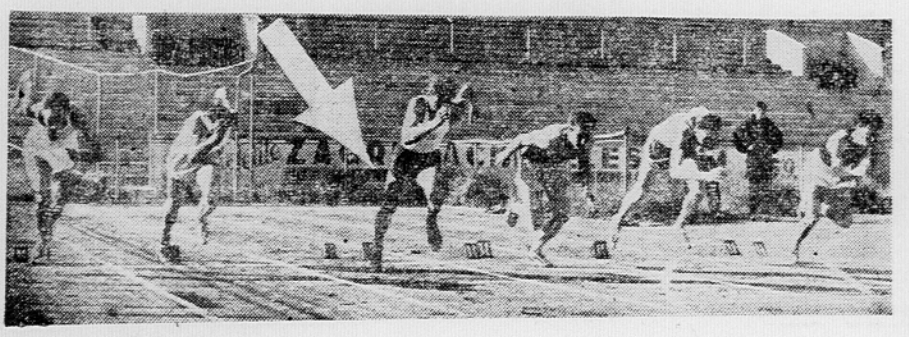
Brez vsakega oklevanja so stekli za ubežnikom. Živčno precej »načeti« pa je Lorger le mukoma odstavil odličnega Zagrebčana Šnajderja.

O starterjevih napakah ni kaj razpravljati. Kljub temu pa zadene nekaj krivde tudi Lorgerja, ki bi bil moral startati resno, čeprav je bil prehitel start Rukavine (in nato še Lišnića) povsem nesporen. Sicer pa — na napakah se učimo.

Naša posnetka kažejo zagrebško vzdušje. Takoj po nastopu se je okrog Lorgerja in njegovega trenerja Gradišnika zgornja gruča novinarjev. Vsebinska razgovora ne terja nobenega komentaria, saj slika pove vse. Mimenogre — sam Rukavina je priznal svoj prehitel start, objektivno občinstvo pa je izživljalo starterja.

Drugi posnetek kaže stari tekačev na 100 m. Nedvomno je prehitro krenil tekač na 4. progi Lišnić — označen s puščico. Njegovi tekmeči (od leve proti desni — Lorger, Grujić, Zajc, Šnajder in Topić) so se morali počasi potruditi, da so do cilja nadomestili zamujeno.

Evgen Bergant
Posnetka: Radiša Mladenović

PRIPRAVE ZA JESENSKO SETEV V MARIBORSKEM OKRAJU

Pravočasno pripravljeno- dobro opravljeno

DOBRI GOSPODARJI PRAVIJO, DA JE TREBA NA SETEV MISLITI ŽE OB ŽETVI. TAKO MISLIJO TUDI VODSTVA TISTIH KMETIJSKIH ZADRUG, KI SO ŽE ZAČELA SKLEPATI POGODBE S KMETOVALCI O SODELOVANJU V PROIZVODNJI

Prvi dan po konferenci upravnikov kmetijskih zadrug mariborskega okraja, na kateri so se pogovarjali o pripravah na jesensko setev, sem našel predsednika in upravnika Kmetijske zadruge Prevalje, ko sta delala načrte za sklepanje pogodb. Upravnik se je odpravil v sosednjo vas, kjer je začel seti dan sklepanja pogodb. Seter pšenice je sicer še daleč, toda pripraviti je treba seme, umetno gnojilo in stroje. Če bodo pogodbe o sodelovanju podpisane

ne kmalu, bo zadruga lahko nabavila zelo natančen načrt za uporabo semena in umetnih gnojil, pa tudi za traktorsko oranje in samo setev.

Katera zadruga ne bo imela sklenjenih pogodb za sodelovanje, bo delala načrte s takšno negotovostjo, kot tiste v pujski in ormoški občini, ki so naročila za seme začele spreminjati že po nekaj dneh. Vodstva takšnih zadrug težko naročijo tudi umetna gnojila, čeprav so jim priporočili, naj bi v teh dneh naročile vsaj eno tretjino, ostalo pa lahko pozneje. Nekatere pomsiljajo celo pri naročilu ene tretjine predvidenih gnojil za jesensko potrebo, češ da morda naročijo preveč ali premalo in jih skupaj z ostalima dvema tretjinama ne bi mogli uporabiti ali bi jim gnojila zmanjkala. Razumljivo je, da je takšen izgovor prinešen na repu. Z naročilom ene tretjine predvidenega gnojila jim je omogočeno, da pozneje naročijo še več kot dve tretjini ali tudi manj. Drugače takšno naročilo zgubi svoj pomen; saj bi bilo enako, kot če bi tovarna zahtevala takoj naročilo vse količine.

Pri naročilu semenske pšenice v nekaterih zadrugah pomsiljajo, ali ne bi kazalo sklepati pogodb o sodelovanju tudi s tistimi kmetovalci, ki kupijo seme sami pri soedu. K temu se močno nagibljuje v ormoški, pa tudi v pujski občini, zaradi tega se ne morejo odločiti, koliko

semena bi naročili. Takšna ugotovitev je zavirajoča priprava na setev. Jasno je, da takšnih pogodb zadruga ne morejo sklepati, kakor so jim že svetovale zadruga vodstva in kmetijski strokovnjaki, ker bi bil dohodek preveč tvegan. Neuspeh bi vplival tudi na zaupanje kmetovalcev in na nadaljnje sodelovanje v prihodnjih letih. Zato je treba kmetovalcem takoj in jasno povedati, kaj zadruga namerava in kaj želi.

Zadruga vodstva si bodo pripravila mnogo dela, če bodo natančno sklenila s kmetovalci pogodbe za vse vrste posevkov v jeseni in spomladi. Tako je že poizkusila Kmetijska zadruga Kamnica — in je šlo. Sklenila je več pogodb, kot mnoge druge zadruge, ki opravljajo naloge kampanjsko. Te pogodbe pa ji služijo tudi za osnovo pri naročevanju.

Za podobno sklepanje pogodb so se odločili tudi v Kmetijski zadrugi Prevalje in še v nekaterih. Svoje sklepe so začeli zelo uspešno izvajati. Motilo pa se tam, kjer mislijo, da bodo kmetovalce laže dobili za sodelovanje, če bodo sklepati pogodbe za vsako kulturo posebej in ob drugi priložnosti. Pri takšnem delu kmetovalci dobro čutijo negotovost tistih, ki sklepa pogodb za zadrugo, zato jim zaupajo še manj, kot če bi prišli k njim z odkrito besedo in jim hkrati pojasnili vse. To potrjujejo mnogi dobri, pa tudi slabi primeri.

J-K

Postopna reorganizacija trgovine v novomeškem okraju

Razvoj trgovine v novomeškem okraju zaostaja za razvojem ostalega gospodarstva. Promet v trgovini na drobno na prebivalca je za 36 odstotkov pod republiškim povprečjem, kar kaže na znaten odziv kupne moči izven okraja. Na splošno sicer promet v trgovini raste iz leta v leto, vendar ne v sorazmerni s porastom kupnih fondov prebivalstva. Premalo je prodajnih na drobno, močno primanjkuje skladiščnega prostora in kadra. Število prodajnih se je lani povečalo za 4 odstotkov, število zaposlenih za

5 odstotkov, promet na enega prebivalca za 9 odstotkov, na enega zaposlenega v trgovini za 5 odstotkov ter na eno prodajalno za 2 odstotka.

OLO Novo mesto je razpravljalo o reorganizaciji trgovine na podlagi temeljite proučitve v vsaki občini. Predlog za posamezne občine, ki ga je sprejel OLO in o katerem bodo razpravljali in sklepali občinski ljudski odbori, predvideva v občini Brežice eno trgovsko podjetje na debelo in dve na drobno, v občini Črnomelj trg. podjetje na drobno, v občini Senovo, Metlika in Žužemberk po eno trg. podjetje na drobno, v občini Videm-Krško po tri trgovinska podjetja in v občini Sevnica dve trgovinski podjetji na drobno. V občini Novo mesto naj bi bili dve podjetji na debelo in drobno ter deset trgovskih podjetij, odnosno samostojnih specializiranih trgovin na drobno.

Pri tem predlogu je posebej poudarjeno, da se poslovanje področje enega trgovskega podjetja ne omejuje le na področje ene občine, pač pa naj imajo podjetja pravico odpiranja prodajnih in drugih občinah zaradi konkurence. Specializacija trgovin je potrebna, vendar ne za vsako ceno, kjer ni pogojev in razlogov. Predlog priporoča specializacijo podjetij in samostojnih trgovin v Novem mestu, v večini krajih naj bi se izvedla specializacija le po prodajalnih, medtem ko za področje najbolj odgovarja tip mešane trgovine.

(r)

Ormož bo dobil novo javno tehniko

Občinski ljudski odbor Ormož je dal potrebna sredstva za nakup nove tehnike, ker je stara tehnika prelahka in ovira promet na ovinku na glavni cesti. Novo tehniko bodo najbrž postavili pri kolodvoru.

—S—

Nesreče

V Savi je pri Smartnem med kopanjem utonil 20-letni Jože Pečaver, doma iz Ljubljane. Pri Črnicah blizu Kranja je prav tako v Savi utonil 19-letni Blaž Skripac, doma iz Črnic. V Savi pri Struževem je utonil 18-letni Emil Rupnik, doma iz Kranja. V reki Dravi je pri Rušah, ko se je igral ob strugi reke, utonil 9-letni Anton Polič. V vsaki mlaki in Spodnji Gorici pri Račah je med kopanjem utonil 24-letni Vlado Šafar, doma iz Spodnje Gorice.

PADEL JE Z VOZA

Celje, 12. julija. V Brezovi se je smrtno ponesrečil Jernej Rošar, star 66 let. Rošar je nasegal na vozu seno. V trenutku, ko se je voz nekoliko premaknil, je izgubil ravnotežje, padel z voza in obelzel mrtve.

Jeseni kmetijska srednja šola v Rakičanu

V murskosoboškem okraju so pripravljali že dalj časa ustanovitve kmetijske srednje šole, vendar je bilo tudi precej pomislekov. Zdal pa so zadevo pospešili. Okrajni ljudski odbor je sprejel sklep, da je treba šolo takoj ustanoviti, okrajni svet za proračun in finance pa naj pripravi potrebna sredstva za njeno vzdrževanje do konca letošnjega leta.

Kmetijska srednja šola bo v Rakičanu in že sprejema prijave za prvi letnik, ki bo začel pouk septembra. Doslejšnjo dvoletno šolo bodo preselili v Podgradje pri Ljutomeru in jo združili z dvoletno sadjarsko vinogradniško šolo. Tamkaj bo dovolj prostorov za vse učence, ki bodo hli v dvoletno kmetijsko šolo.

Mimo kmetijske srednje šole bo v Rakičanu tudi pouk za 200 učencev, ki se bodo usposabljali za kmetijske strokovnjake s pospešenim dvoletnim študijem. Ker ni dovolj prostora za toliko učencev hkrati, bodo do jeseni zgradili z republi-

škim sredstvi še štiri učilnice in preuredili bivši internat. Za stanovanja učencev pripravljajo prostore v Murski Soboti. Letos bodo začeli graditi tudi 12-stanovanjsko hišo za predavatelje in delavce. Kmetijska srednja šola v Rakičanu bo povezana s kmetijskim gospodarstvom, na katerem bodo učenci opravljali prakso.

J-K

Pionirji in cicibani v Murski Soboti so zadovoljni s svojim igriščem. Na njem je skoraj ves dan velik živžav. Nekateri se drsajo, drugi gugaajo, tretji poskušajo svoje spretnosti pri plezanju skozi rove, precej pa je takih, ki se najraje vozijo v avtomobilu. Graditelji igrišča pa so poskrbeli tudi za te zadnje. Na njem so postavili star avtomobil, v katerem se otroci lahko vozijo brezplačno po mili volji. Da se ne bi zgodila nesreča, so avtomobilu seveda snili kolesa. Tako so odrasli poplačali pionirjem in cicibanom dolgo čakanje na lastno igrišče, ki ga bodo dobili pred kratkim pri mestnem parku.

J-K

VARSTVO SPOMENIKOV

Te dni je izšla dokaj zajetna, bogato ilustrirana in vsebinsko pomembna publikacija z naslovom »Varstvo spomenikov 1955—1957«. Gre za šesti zbornik, ki ga izdaja Zavod za spomeniško varstvo LRS v Ljubljani ob sodelovanju strokovnjakov za spomeniško in kulturno vprašanja. Številka, ki jo je tudi tokrat uredil uredniški odbor Edo Turnher, Franjo Baš in dr. Marijan Zadnikar, obravnava delo našega spomeniškega varstva iz leta 1955 in 1957, se pravi, da je s prikazovanjem gradiva v rahli zamudi, kar pa je ob trenutnih knjižnih založniških težavah povsem opravičljivo. Zedjaj pa pripravljajo naslednji sedmi zbornik, ki bo zajel gradivo iz leta 1958, tako, da bodo s to oziroma naslednjo publikacijo že povsem stopili v korak s tekočim dogajanjem. Že to dejstvo dokazuje veliko prizadevnost in živahno delovanje pobudnikov našega spomeniškega varstva, česarvno je razumljivo, da prav gradivo te vrste nikakor ne zastara z letom dni, ampak nam nudi trajno vrednoto, prav tako kot je sama dejavnost te panoge usmerjena na to, da iztrga zobu časa kulturne in umetniške vrednote ter jih ohrani za bodoča pokolenja.

Ne glede na to, pa vsebina sedanjega zbornika prinaša s svojimi tehničnimi razpravami z najrazličnejših področij spomeniškega varstva marsikatero stvar, ki so nam tudi v najbližji zavesti dogodkov še povsem žive in ki so s svojo problematiko neposredno aktualne tudi še danes. V zborniku obravnava dr. Angela Piskernikova vprašanje triglavskega narodnega parka. Fanci Šarfava objavlja članek z naslovom Iz varstva ljudske arhitekture, Marija Jagodic poroča o obnovi Aškerčeve domačije na Senožetih nad Rimiškimi Toplicami, dr. Marijan Zadnikar razpravlja o proučevanju romanske arhitekture pri nas, Marjan Vidmar je obdelal odkrivanje Križnega hodnika v Bistri, Milan Zeleznik je prispeval razpravo Ob restavriranju muljavskega oltarja, Alfonz Gspan je podal pregled organizacije službe za konzerviranje in restavriranje bibliotечно-arhivskega gradiva v FLRJ in LRS, Mirko Subic pa poročilo o delu restavratskega oddelka. Zatem sledijo številna konservatorska poročila za leto 1955—57.

Ze sami glavni članki dokazujejo, da se dejavnost našega spomeniškega varstva v novejšem času povsem pravilno raz-

teza na zelo širokem področju. Ne zajema samo ohranjanja zgodovinskih, umetniških in arhitekturnih spomenikov v ožjem smislu, ampak se zavzema tudi za zavarovanje prirodnih lepote naše dežele in varstvo značilne ljudske kulture, zlasti sloga naših kmečkih domačij, ki žal ob modernizaciji celotnega našega dogajanja že marsikje izgubljajo svoje izvirne poteze in se s tem tudi že izdvajajo iz likovne podobe naše pokrajine.

Prav tako, morda še bolj, pa se odraža ta širina in vsestranost spomeniškega varstva v konservatorskih poročilih, ki posebej poročajo o ukrepih za zavarovanje in obnavljanje umetniških, arheoloških in tehniških spomenikov, o varstvu prirode in posebej glede skrbj za spomenike NOB. Da pa dejavnost ni bila samo kvalitativna, ampak tudi kvantitativna, pač najbolje govori že dejstvo, da je bilo samo na področju umet-

novitvi, ki jim je skušala vrniti nekdanji izvirni obraz, začuti morda za to delo pravo hvaležnost, hkrati pa se s tesnobo vprašamo: koliko takih lepote prav tako močnega v tem trenutku še vedno neizbrisno propada?

Nič manj pozitivna plat našega spomeniškega varstva pa seveda ni odkrivanje in ohranjanje dokumentov naše materialne kulture, kar so pred vojno idealistično-marsikdaj zanemarjali. V tem oziru so ureditve naših številnih tehniških spomenikov — kovaških pečl, mlinov na ladjah, poljskih orodij, viaduktov in drugih podobnih spomenikov prav tako pomemben dokument naše preteklosti in šola bodočnosti. Tudi nastajanje raznih zaključenih tehničnih muzejev, na primer lesno-gospodarskega v gradu Bistra, premogarskega v Velenju, železarskoželeznarskega na Jesenicah itd., so dejanja, ki

dolu, Hrastniku, Babni gori itd. Zbornik Varstvo spomenikov je tako s svojim sedanjim zvezkom ne samo tekoča študijska publikacija, ampak hkrati tudi odraz dela in načrtov našega spomeniškega varstva nasploh. In to delo zasluži vse priznanje in pomoč, tembolj ker je pri svojem ohranjanju starega — dovolj moderno, hkrati pa tudi zato, ker je prav v sodobnem hitrem tempu, v katerem na splošno ni dovolj časa ali smisla za nekatere dragocene dokumente preteklosti — če pa so, so pa tudi interesi komercializirani — takšna skrb toliko bolj nujna.

Koraj
danes
v Ljubljani
jutri

● V sredo bo začel veljati odlok Tajništva za notranje zadeve OLO Ljubljana o prepovedi vožnje z vypriznimi vozili po središču Ljubljane ter po nekaterih ulicah, ki vodijo v mesto, ki je bil glede na stalno naraščanje prometa v Ljubljani res potreben. Vendar pa so nastale težave že pred uveljavitvijo odloka, in sicer zaradi prevoza hrane, pišca in odpadkov gostinskih podjetij ter delno zaradi prevoza kuriva, ki ga pri nas opravljajo v veliki večini z vypriznimi vozili. Prevoz kuriva se bo najbrže dal rešiti s prevozom na kamionih, medtem ko pa predstavlja veliki problem prevoz pišca iz pivovarne »Union« in podjetja »Slovenija-vino«. Prevoz sadovine, hrane, odpadkov in pomij bi lahko sprenesli na nočni čas, medtem ko je to ne morete za prevoz piva in brezalkoholnih pišca, ker podjetji »Slovenija-vino« ter pivovarna »Union« ponoči ne delata. Rešitev tega problema bo zahtevala precej premisla, z njim pa se že ukvarja Tajništvo za notranje zadeve.

● V torek, 14. julija, bo 12. seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Ljubljana na kateri bodo ljudski odborniki med drugimi zadevami razpravljali tudi o organizaciji in delu uprave ljudskih odborov, o garancijskih izjavah ter o preimenovanju nekaterih šol v okraju.

● Mednarodna revija »Paris na ledu« ki gostuje v Ljubljani od 20. junija, bo v torek odšla v Maribor, kjer bo ostala sedem do deset dni. Zadnji dve predstavi v Ljubljani bosta v ponedeljek in torek po znanih cenah od 150 do 200 dinarjev. Doslej je revija videla občut 40.000 Ljubljancem.

● Za gradnjo zdravstvenega doma na Viču bodo letos potrebovali približno 80 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo črpali iz združenih sredstev gospodarskih organizacij, iz prispevkov zasebnih občanov in iz sredstev, ki so določena v okrajnem družbenem planu.

● V Mestni poročniščni se je v soboto in nedeljo rodilo 14 otrok, in sicer osem fantov in šest deklic.

● Velika nedeljska vročina (na 30 stopinj) je zabilala tisoče opolcev iz Ljubljane na kopačih. Tako je bilo na »Mirni« približno 1.500 kopalcev, na »Kolezijski« okrog 1.500, ob Savi pa tudi nekaj tisoč. Podjetje Ljubljanskega transporta je organiziralo prevoze za kopalce na Soro. Prepeljali so nekaj več kot tisoč kopalcev, še več pa se jih je pripeljalo z motorji, avtomobili ter s kolesi.

● Razpoložljiva sredstva kreditnega sklada OLO Vič za zidanje stanovanjskih hiš znašajo letos skupaj okoli 194 milijonov dinarjev, kar je skoraj za 50 milijonov dinarjev več kot lani. Iz teh sredstev so dobile posojila gospodarske organizacije, zavodi in stanovanjske zadruge. Za nadaljevanje gradnje občinske stanovanjske hiše bodo porabili 42 milijonov, za gradnjo osnovnih šol 28 milijonov, za gradnjo posameznih stanovanjskih hiš za delavce ter za posojila hišnim svetom pa bodo porabili 10 milijonov dinarjev.

● V nedeljo se je pripeljalo s krvavsko žičnico okoli 500 izletnikov, ki so prišli s petimi avtomobili, nekaj deset avtomobilov ter motorji in nekaj sto kolesi. Prvi izletniki so bili pri žičnici na ob pol sedmih zjutraj, največji naval je bil v dopoldanskih urah.

● Tudi leti je Društvo prijateljev mladine občinskega centra priredilo za otroke letovanje v Pomeru pri Pulju. V prvi skupini letuje zdaj nad 200 otrok. V petek sta otroke obiskala predsednik OLO Center dr. Stefan Soba in sekretar občinske komisije ZK Center Lojze Herman. Ob tej priliki pa sta obiskala tudi skupino nad 200 otrok padlih borcev, ki letujejo v Banjolah nedaleč od Pomerja.

Motiv iz Kroke

Ob 10-letnici Glasbene šole v Mostah

Ob decentralizaciji Glasbene šole Ljubljana-Center so tudi v Mostah ustanovili nižjo glasbeno šolo, ki se je iz skromnih prostorov v bivših gostilnah Pavšek in Zupančič leta 1952 preselila v nove prostore »Ob Ljubljani« in pravzaprav šele tu začela. Iz te šole odhajajo po dokončanih šestih razredih učenci na Srednjo glasbeno šolo, nato pa v razne poklice kot pedagogi ali orkestraši, poučujočje godala, pihala, trobila, klavir in solo petje. Leta 1958 pa je bila ustanovljena tudi mladinska godba s pomočjo LM, ki je odstopila šoli nad 70 instrumentov. Od prvotnih študentov ima šola danes nad 300 učencev, ki so povedni otroci tovarniških delavcev, železničarjev in nameštencev, ki plačujejo minimalno učnino, socialno šibkejši učenci pa so učnino oproščeni.

D. V.

Komisija za razpis mest direktorjev pri

OBLO ILIRSKA BISTRICA
razpisuje mesto

DIREKTORJA

tovarne iesaovinskih plošč »Lesonit« Ilirska Bistrica

Pogoji: 1. ekonomska ali gozdarska fakulteta; 2. tehnična srednja šola in večletna praksa v vodstvu gospodarskih podjetij.

Kolkovane prošnje z življenjepisom predložite v 15 dneh po objavi tega razpisa

Občinskemu ljudskemu odboru Ilirska Bistrica. 2115

VEČJE ZUNANJE TRGOVINSKO PODJETJE v Ljubljani

razpisuje delovno mesto:

1. sekretarja podjetja
2. referenta za blagovno knjigovodstvo

Pogoji pod 1.: pravna fakulteta ali ekonomska fakulteta s prakso

pod 2.: srednja ekonomska ali njeje ustrežajoča šola z najmanj 5 let prakse v stroki.

Plača po tarifnem pravilniku! Nastop službe takoj ali najpozneje s 1. avgustom 1959.

Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »ZUNANJA TRGOVINA«.

2132

DOPISNA EKONOMSKA ŠOLA

Združenja knjigovodij Srbije — bo po uspešno dokončanem prvem letu dela za šolsko leto 1959/1960

VPISALA NOVE NAROČNIKE

Pravico do vpisa imajo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za izredno opravljanje izpitov na ekonomskih šolah. — S skripti, ki so jih pisali najbolj znani avtorji in ki smo jih priskrbeli s konzultacijami in seminarji na ekonomskih šolah, omogočamo kandidatom, ki pripravljajo se do konca tega leta, uspešno opravijo izpite za en razred v januarjem roku, da se v prvi polovici 1960. leta pripravijo na izpite za naslednji razred. Tako bodo lahko v enem letu dokončali dva razreda.

Zahtevajte prijave in prospekte pri vseh podružnicah Združenja knjigovodij Srbije ali v šoli — Beograd, Njegoševa 19. 2190

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

KOTEKS — LJUBLJANA

razpisuje delovno mesto

komercialista

Pogoj: popolna srednja šola ali praksa v usnjarski, kožarski ali mesarski stroki.

Pismene ponudbe pošljite upravi podjetja Kidričeva 3.

2131

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

KOLENDAR
13. julij — dan šoferjev.

Dne 13. julija je bil začetek ljube-
ske vstaje na Črni gori.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA ZA NUJNE BOLNIKE NA
BOLNIŠKEM DOMU OD 20-24
URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH
IN PRAZNIH VES DAN.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Lobe Franc, Njegoševa 25,
tel. 31-541. V odstopnosti zdrav-
niška kličite tel. LM 20-500.
Zdravstveni dom SISKI:
Dr. Vidmar Dragica, Černetova
31, tel. 22-831.
Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Petek Anton, Titova 29-b,
tel. 32-760. V odstopnosti zdrav-
niška kličite tel. LM 30-300.
Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Dr. Čehin Branko, Stofenska 35,
tel. 332-237. V odstopnosti zdrav-
niška kličite tel. LM 30-800.

VII. LJUBLJANSKI FESTIVAL
13. julija ob 20.30: Platon: »PO-
SLEDNI DNEVI SOKRATA«.
Sklepa letosnja festivalna pred-
stava. V izvedbi Eksperimental-
nega gledališča pri zavodu »Lju-
bljanski festival«. Krizantem
Predstavlja v primeru neugod-
nega vremena v Viteški dvor-
ni. Vstopnina: 200, 150 in 100 din.
Po predstavi bomo sneli festi-
valne zastave.

Vstopnice dobite pri festivalni
blagajni v Krizantem od 10. do 13.
in 17. do 20.30.

Festivalne razstave:
Narodna galerija: Srednjeveške
freske na Slovenskem.
Narodna in univerzitetna knjiž-
nica: Razvoj slovenske dramatike.
Etnografski muzej: Peta na Slo-
venskem.

Po težki in mučni bolezni je
umrla naša preljuba mama, stara
mama in sestra

FRIDERIKA VDOVC
roj. POZAR
poštena upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v
ponedeljek, dne 13. julija 1959 ob
17. uri iz Andrejeve mrljske ve-
že na Zalah.

Zalujoči: hčerke in sinovi z dru-
žinami, brat Metod z družino ter
ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Piran, Zagreb, Mo-
kronog, Sentjerna, Sentpeter, dne
12. julija 1959.

Po kratki in mučni bolezni nas
je za vedno zapustil naš ljubljani
mož, oče, stari oče, stric in tati

VIKTOR VURKELJC
čevljar v pokolu

Pogreb nepozabnega pokojnika
bo v torek, 14. julija, ob 16.30 iz
Krištofove mrljske veže na Za-
lah.

Zalujoči: žena Marija, hčerka
Viktoria, por. Tisler, sinova Sta-
na in Karlo z družinami, vnuki
in vnučkinje ter ostalo sorodstvo.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE V CVETU MLADOSTI
TRAGIČNO PREMINIL ČLAN NAŠEGA KOLEKTIVA

JANKO PETERNELJ
KMETIJSKI TEHNIK

POŽRTVOVALNEGA SODELAVCA IN ZVESTEGA TOVARIŠA, KI JE
POSVETIL VSE SVOJE MOČI ZA RAZVOJ KMETIJSTVA IN BOLJŠO
BODOČNOST KMEČKEGA ČLOVEKA, BOMO OHRANILI V SVETLEM
SPOMINU.

OD POKOJNIKA SE BOMO POSLOVILI DANES V PONEDELJEK,
13. JULIJA 1959 OB 17. URI V CERKNEM.

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA GORICA.

Izdaja in tiska Casopisno podjetje DELO — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica šte. 3, telefon:
23-522 do 23-528 — Oglasi oddelci: Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896 — Narodniški oddelci:
Ljubljana, Titova cesta 5, telefon 20-463 — Poštini predal 23 — Brzojavni naslov: DELO, Ljubljana
Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-704/1-367 — Mesečna naročnina 300 din — Rokopisov
ne vračamo

W. SOMERSET MAUGHAM

»Videl sem, da so prišli do kmečkih zakonov
Caia Gracchia in zanimalo me je, če kaj vedo o
kmečkih nemirih na Irskem. Toda vse, kar so vedeli
o Irski, je bilo, da leži Dublin na Liffeyju. Zato me
je zanimalo, če so kdaj slišali kaj o generalu
Gordonu.«

Potem je prišlo na dan strahotno dejstvo, da je
novi direktor ponorel za splošnim znanjem. Dvomil
je o koristi izpitov za predmete, ki so se jih dijaki
samo nagulili. Hotel je preizkušati njihov zdrav
razum.

Vzdihovalce je postajal vsak mesec bolj zaskrbljen.
Sovražil je odnos, ki ga je imel direktor do kla-
sične književnosti. Tudi Spric, razrednik tretjega
razreda, je postajal vsak dan bolj razdražen.

In prav v njegov razred so vtaknili Filipa, ko je
ta prišel na šolo. Čestiti B. B. Gordon je bil po
naravi kaj malo primeren za šolnika. Bil je nepre-
trajljiv in razdražljiv. Manj primeren učitelja za
plahega dečka, kot je bil Filip, si ne bi bilo mogoče
misliti. Na šolo je prišel z manjšim strahom, kot
ga je imel takrat, ko je prišel k g. Wastonu. Poznal
je precej dečkov, ki so bili z njim vred v priprav-
ljalnici. Čutil se je bolj odraslega in nagnosko je
spoznal, da pri večjem številu dijakov njegova po-
kvečenost ne bo vidna. Toda že prvega dne mu je
g. Gordon pognal strah v kosti. Ta pa je hitro raz-
ločil dijake, ki so se ga bali, in je prav zato dečka
še posebej sovražil. Filip je imel raz svoje delo,
toda zdaj je gledal na šolske ure z grozo. Namesto
da bi tvegal odgovor, ki bi utegnil biti napaden
in tako sprožiti poplavo zbadljiv, je rajši obsedel

MARIBOR

Dežurni zdravnik:
Ponedeljek, 13. julija lekarna
»Tabor« Trg revolucije 3.
Torek, 14. julija lekarna »Melje«
Meljska c. 2.

KINO
UNION: amer. cin. film »VZHO-
DNO OD RAJA«.
PARTIZAN: italijanski film »I
VITELLONI«.
UDARNIK: angleški barvni film
»ZVEZDA INDIJE«.

MALI OGLASI

KLJUČAVNICARSKEGA vajenca
sprejemam takoj! Zalar Josip,
Rudnik 112, Lj., 5508-3

**TRGOVSKO PODJETJE »POTRO-
SNJA«** Zagorje, sprejme v služ-
bo 2 — 3 kvalificirane trgovske
pomočnike — ce mešane stroke,
mlajše. Plača po tarifnem prav-
ilniku. Nastop službe takoj ali
po dogovoru. Ponudbe sprejema-
mo do 30. t. m. K-2124-1

RADIO »VESNA« 59 B. prodam.
Rožna dolina c. XXI št. 16 a.
Bizjan. 5510-4

TOVARNA MESNIH IZDELKOV
v Ljubljani, Mesarska c. 1, pro-
da 4-tonski, rabljen kamion
»Studebaker«. Cena ugodna.
Ogled vsak dan na sedežu pod-
jetja. 5515-4

HIŠNI SVET Gregorčičeva 17, pro-
da poceni manjšo železno, zidno
blagajno. 5524-4

ZARADI selitve prodam dobro
ohranjeno, kombinirano sobo —
Čankarjeva 2-V, Sešek. 5447-4

Po dolgem in mučnem trpljenju nas je zapustila naša
ljuba žena, mati, hčerka, sestra in teta

MILKA HARI roj. KEREČ
gospodinja

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, 14. t. m. ob
17.30 iz Jožefove mrljske veže na Zalah.

Zalujoči: mož Peter, sinova Peter in Pavle, mati Ka-
tarina, brat Jože in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 12. julija 1959.

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL NAS DOBRI MOŽ,
OČKA, BRAT, STRIC, NEČAK IN SVAF

JANEZ BRODNIK
STROJEVOĐJA

K ZADNJEMU POČITKU GA BOMO SPREMILI V TO-
REK, 14. JULIJA 1959 OB 17.30 IZ NIKOLAJEVE MRLI-
ŠKE VEŽICE NA ZALAH

ZALUJOČI: ŽENA FANI, HČERKA MOJCA, SINKO
JANEK, DRUŽINE: BRODNIK, TEŠAR, FRANZ, KO-
MAN, PIRIH IN BENEDIČIČ

OSKI šivalni stroj kupim takoj.
Dolenjska c. 5, Ljubljana. 5507-5

EKLETU nudim hrano — stano-
vanje za pomoč dopoldan. Dit-
ner — Preradovičeva 14. Beži-
grad. 5497-9

SOLIDEN STUDENT išče stano-
vanje od septembra dalje. Med
poštnicami plača rezervacijo. —
Ponudbe pod »Resen« v ogl. odd.
5499-9

LEPO SOBO s posebnim vvhodom
oddam proti posojilu. Ponudbe
pod »Soba« v ogl. odd. 5522-9

Komisija za sklepanje in
odpovedovanje delovnih
razmerij pri

RUDNIKU KOČEVJE
razpisuje
delovno mesto

uslužbenke
s perfektnim znanjem
strojeplaja in samostoj-
nega korespondiranja

Znanje stenografije je za-
želeno. Plača po tarifnem
pravilniku. Samsko stan-
ovanje (garsonjera) za-
gotovljeno. Nastop takoj
ali 1. avgusta 1959.

Kandidati naj se zgledajo
pisмено ali ustno — na
upravi podjetja.

Za konzerviranje in vkuhanje
KONZERVAN
VELEDROGERIJA — LJUBLJANA

OPOZORILO

Elektrarna Moste obvešča vse prebivalce, ko-
palce in ostale interesente ob Savi od Zirovnice
do Medvod, da bo v dneh od 10. do 13. julija pro-
puščala znatno večje količine vode, kot običajno.

Opozarjamo vse, da se omenjena dni ne za-
držujejo ob strugi Save, ker bo voda večkrat
v zelo kratkem času močno narasla.

Casopisno podjetje
»DELO«
Ljubljana, Tomšičeva 1-3

sprejme takoj
DELA
ZA NOČNI EKSPEDIT.

Zglasite se osebno v se-
kretariatu podjetja.

CASOPISNO PODJETJE
»DELO«
podružnica NOVO MESTO

sprejme
TAKOJ VESTNEGA
PRODAJALCA
ČASOPISOV
Z A KIOSK

Za vedno nas je zapustil naš najdražji, nepozabni
mož, nečak in bratranec

KAREL JÖLLY

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 14. t. m.
ob 16. uri iz Petrove mrljske veže na Zalah.

Zalujoči: neotolajljiva žena Berta ter družini Beker
in Zalta.

Ljubljana, 12. julija 1959.

Tragično je preminil naš član

JANKO PETERNELJ
kmetijski tehnik

Njegova skromnost, iskrenost in delavnost nam bodo
ostale v trajnem spominu.

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije
podružnica Gorica

Sempeter pri Gorici, 11. julija 1959.

Sporočamo žalostno vest, da je dne 11. julija 1959
tragično preminil naš ljubljani sin, brat in stric

JANKO PETERNELJ
kmetijski tehnik Gospodarske poslovne zveze v Novi
Gorici.

Globoko žalujoči: mama, sestra Marica, bratje Franc,
Vinko in Berto.

Planina pri Cerknem, 11. julija 1959.

KINO

SPORED ZA PONEDELJEK
KINO UNION: franc. film »SPO-
STOVANJA VREDNA VLAČU-
GA« (po Satru) Režija Marcel
Pagliero. Igrata Barbara Laage
in Ivan Desny. Film je bil na-
grajen na festivalu v Benetkah
1952. Tednik F. N. skozi ves svet
št. 7. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO KOMUNA: poljski film
»SREČANJA« Tednik F. N. 23.
Predstave ob 17, 19 in 21. Danes
zadnjikrat!

KINO VIC: angl. kriminalni cine-
mascope film »INTERFLO«.
Igrajo Trevor Howard, Victor
Mature in Anita Ekberg. Pred-
stave ob 17, 19 in 21.

KINO SLOGA: ital. kom. »SIRO-
MASNI TODA LEPI« Igra Ma-
risa Allasio. Predstave ob 17, 19
in 21. Danes zadnjikrat!

KINO SOCA: argentinski film —
»ANZALUZIJSKA LUBEZEN«.
Igra Imperio Argentina. Pred-
stave ob 17, 19 in 21. Danes za-
dnjikrat!

KINO SISKI: — premiera amer.
barv. pustolovskega filma »ZLA-
TO V DZUNGLI«. Predstave ob
17, 19 in 21. Sami danes.
Prodaja vstopnic v vseh kine-
matografih od 9—11 ure in od
15 ure dalje!

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: amer.
barvni film »MIRNI CLOVEK«.
Režija John Ford. Igrata John
Wayne in Maureen O'Hara.
Predstava ob 20.30 uri. Prodaja
vstopnic uro in pol pred začet-
kom predstave!

MLADINSKI KINO LM: sovjetski
barvni film »KOMUNIST«, ob
19 in 15. Zadnjič.

LETNI KINO JLA: angl. film »VI-
TEZ IZ KARTONA«, ob 20.30.

TRIGLAV: češki barvni film —
»NOCOJ NASTOPAMO«. Tednik
V glavni vlogi: Jaroslav Marvan,
Irena Kačírkova. Predstavi: Ob
18 in 20. Prodaja vstopnic od
17 ure dalje.

KINO LUTOST: ital. barvni
film »KRUI, LJURZEN IZ...«
ob 20. Predprodaja vstopnic uro
pred pričetkom predstave.

KAMNIK »DOM«: amer. barvni
cinemascope film »DAVEK ZA
KRUTOŠT«.

KRANJ »STORŽIČ«: zaprti!

KRANJ »SVOBODA«: jug.-ital. film
»DEKLETA IN FANTJE«, ob
19.30.

**KRANJ LETNI KINO »PARTI-
ZAN«:** ital. barvni film »PO-
SLEDNI RAJ«, ob 20.30.

JESENICE »RADIO«: ital. barvni
film »RIMSKE ZGODBE«, ob 18
in 20.

JESENICE »PLAVŽ«: jugosl. film
»RAFAL V NEBO«, ob 18 in 20.

BLED: franc. barvni cinemascope
film »NOTREDAMSKI ZVO-
NAR«, ob 18 in 20.30.

NOVO MESTO »KRKA«: amer.
barv. film »POSLEDNI LOV«.

**Razpisna komisija zdrav-
stvenega doma TOLMIN**

razpisuje
naslednji mesti:

zdravstvene tehnika
— sanitarnega (v higien-
ski postaji Tolmin)

babice za okoliš Tolmin
Pogoj: ustrezna šola, ki
je pogoj za ta naziv.

Pismene ponudbe, kolko-
vane s 180 din državne in
90 občinske takse, z živ-
ljenjskim posojilom na
naslov: uprava zdravstven-
nega doma Tolmin, do 27.
julija 1959.

Biti ali ne biti
počasi na vsaki strmini
to je, pogosto, vprašanje —
goriva!

Dajte motorju možnost, da ži-
veje povleče tudi na strmini, tudi
takrat, kadar ga izpostavlja
naporom in obremenitvi. Oha-
nite mu svo njegovo moč. Zašči-
tite ga od detonacije. Svojemu
motorju visoke stopnje kompre-
sije 6,5:1 in več dajte

SUPER PLUJ
benzin z največjim
oktanskim številom
v državi. V svoji
spodobni, pri nas edinstveni
napravi ga proizvaja

RAFINERIJA NAFTE, SISAK

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

UD 24

KINO

SPORED ZA PONEDELJEK
KINO UNION: franc. film »SPO-
STOVANJA VREDNA VLAČU-
GA« (po Satru) Režija Marcel
Pagliero. Igrata Barbara Laage
in Ivan Desny. Film je bil na-
grajen na festivalu v Benetkah
1952. Tednik F. N. skozi ves svet
št. 7. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO KOMUNA: poljski film
»SREČANJA« Tednik F. N. 23.
Predstave ob 17, 19 in 21. Danes
zadnjikrat!

KINO VIC: angl. kriminalni cine-
mascope film »INTERFLO«.
Igrajo Trevor Howard, Victor
Mature in Anita Ekberg. Pred-
stave ob 17, 19 in 21.

KINO SLOGA: ital. kom. »SIRO-
MASNI TODA LEPI« Igra Ma-
risa Allasio. Predstave ob 17, 19
in 21. Danes zadnjikrat!

KINO SOCA: argentinski film —
»ANZALUZIJSKA LUBEZEN«.
Igra Imperio Argentina. Pred-
stave ob 17, 19 in 21. Danes za-
dnjikrat!

KINO SISKI: — premiera amer.
barv. pustolovskega filma »ZLA-
TO V DZUNGLI«. Predstave ob
17, 19 in 21. Sami danes.
Prodaja vstopnic v vseh kine-
matografih od 9—11 ure in od
15 ure dalje!

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: amer.
barvni film »MIRNI CLOVEK«.
Režija John Ford. Igrata John
Wayne in Maureen O'Hara.
Predstava ob 20.30 uri. Prodaja
vstopnic uro in pol pred začet-
kom predstave!

MLADINSKI KINO LM: sovjetski
barvni film »KOMUNIST«, ob
19 in 15. Zadnjič.

LETNI KINO JLA: angl. film »VI-
TEZ IZ KARTONA«, ob 20.30.

TRIGLAV: češki barvni film —
»NOCOJ NASTOPAMO«. Tednik
V glavni vlogi: Jaroslav Marvan,
Irena Kačírkova. Predstavi: Ob
18 in 20. Prodaja vstopnic od
17 ure dalje.

KINO LUTOST: ital. barvni
film »KRUI, LJURZEN IZ...«
ob 20. Predprodaja vstopnic uro
pred pričetkom predstave.

KAMNIK »DOM«: amer. barvni
cinemascope film »DAVEK ZA
KRUTOŠT«.

KRANJ »STORŽIČ«: zaprti!

KRANJ »SVOBODA«: jug.-ital. film
»DEKLETA IN FANTJE«, ob
19.30.

**KRANJ LETNI KINO »PARTI-
ZAN«:** ital. barvni film »PO-
SLEDNI RAJ«, ob 20.30.

JESENICE »RADIO«: ital. barvni
film »RIMSKE ZGODBE«, ob 18
in 20.

JESENICE »PLAVŽ«: jugosl. film
»RAFAL V NEBO«, ob 18 in 20.

BLED: franc. barvni cinemascope
film »NOTREDAMSKI ZVO-
NAR«, ob 18 in 20.30.

NOVO MESTO »KRKA«: amer.
barv. film »POSLEDNI LOV«.

**Razpisna komisija zdrav-
stvenega doma TOLMIN**

razpisuje
naslednji mesti:

zdravstvene tehnika
— sanitarnega (v higien-
ski postaji Tolmin)

babice za okoliš Tolmin
Pogoj: ustrezna šola, ki
je pogoj za ta naziv.

Pismene ponudbe, kolko-
vane s 180 din državne in
90 občinske takse, z živ-
ljenjskim posojilom na
naslov: uprava zdravstven-
nega doma Tolmin, do 27.
julija 1959.

Biti ali ne biti
počasi na vsaki strmini
to je, pogosto, vprašanje —
goriva!

Dajte motorju možnost, da ži-
veje povleče tudi na strmini, tudi
takrat, kadar ga izpostavlja
naporom in obremenitvi. Oha-
nite mu svo njegovo moč. Zašči-
tite ga od detonacije. Svojemu
motorju visoke stopnje kompre-
sije 6,5:1 in več dajte

SUPER PLUJ
benzin z največjim
oktanskim številom
v državi. V svoji
spodobni, pri nas edinstveni
napravi ga proizvaja

RAFINERIJA NAFTE, SISAK

UD 24

UD 24

ZAGORJE »TRIGLAV«: ameriški
film »USODNA NEZNANKA« ob
18 in 20.

TRBOVLJE »DELAUSKI DOM«:
japonski film

ZAJEC IN PSA - TRIJE POTNIKI

Živali so bile med raketnim poletom filmane

Po izjavi biologa Isakova so hoteli s poskusom, med katerim so z raketo poslali v vesolje dva psa in zajca, ugotoviti učinek hitrosti rakete in breztežnostnega stanja na žive organizme. Isakov je dejal, da bo ta poskus posredoval jasnejšo predstavlo o spremembah v živem organizmu med poletom, po čemer bo mogoče sklepati o vplivu medplanetarnega poleta na človeški organizem. To je potrebno zaradi tega, da bosta medicina in biologija pripravili potrebne zaščitne ukrepe in sredstva.

Umetni dež na Holandskem

Nizozemski meteorološki inštitut je izdelal načrt za proizvodnjo umetnega dežja. Deset letal, ki jih sicer uporabljajo za škropljenje posevkov, so razmestili na raznih koncih dežele. Ta letala bodo na dano znamenje vzletela in »napadla« oblake kumuluse s posebno kemično snovjo, ki jih bo raztrgala in napravila dež.

Mladi norveški varčevalci

Pred nekaj leti so začeli norveške šolske otroke spodbujati k varčevanju. Leta 1957 je vlagalo v šolske hranilnice petdeset odstotkov učencev. Ob koncu letošnjega šolskega leta so znašale otroške vloge že 39 milijonov kron, kar je približno 2,5 milijarde dinarjev.

Sovjetski listi so sporočili, da se psički Snežinka in Otvažnaja (Pogumna) in zajček, ki so prestali vesoljski polet, dobro počutijo. Pregledali so jih v enem izmed znanstvenih laboratorijev. Listi navajajo, da imata obe psički za seboj že več poskusnih poletov in da sprito primerne drsurske nista nemirni, ko ju spravijo v konic rakete. Po pisanju listov vesoljski poleti ne vplivajo na živčno dejavnost in sploh na zdravje živali. O zajcu pišejo, da je to pot prvič letel z raketo.

Avtomatična kamera je živali med poletom filmala, posebni aparati pa so jim merili krvni pritisk, dihanje, reflekse in mišične reakcije.

SAMUEL SCOWILL

POTI
TEŽNANO

MIKI
MUSTER

148. Ko je profesor Gray videl, da so njegovi prijatelji pogumno prenesli brodolom in da jih ni minila volja do potovanja, jim je v kratkih besedah razložil položaj: »Do 'Poti sužnjev' imamo še tri sto kilometrov poti. Če pa se obrnemo v drugo smer, imamo krajšo pot do reke Amazonke. Tam bi se utaborili in prva ladja bi nas odpeljala proti domu.«

149. »Toda če gremo proti Amazonki, izgubimo tedne in tedne časa. Propadla bi naša odprava, ne bi našli jezera Inkov, pa tudi grmovke ne! Vsa dosedanja pot bi bila zaman!« je vzklila Peggy. »Profesor, če bi se zaradi mene radi vrnili, niti besede več o vrnitvi. Pojdimo naprej!« Z njo vred so se vsi odločili za nadaljevanje poti.

150. »In zdaj nehajmo govoriti,« je menil praktični Hen. »Vsi smo mokri in lačni. Pojdimo na primeren kraj, zakurimo in ozirimo se, kje bomo našli kaj za pod zobe.« Potniki so ubogali Henov nasvet in se začeli vzpenjati v strmi skalnati breg. Utaborili so se in začeli nabirati suhih jagod. Hen in Jim pa sta s kresilni zanetila ognja.

Težišče bo v zraku

Promet čez deset let — Predvsem hitrost — Napovedi letalskega strokovnjaka

Krilati velikani bodo prevažali potnike čez ocean v času, ki se bo meril v minutah, na poti med mesti na celini pa ne bo niti toliko časa, da bi človek v miru pokadil cigareto. Motil bi se, kdor bi menil, da bo zaradi tega promet z letališča proti mestnemu središču polžje počasen v primerjavi z zračnimi hitrostmi, zakaj tod bodo potnike prevažali helikopterji in avtobusi na eni tračnici.

Vse to ni privid iz prihodnjega tisočletja, temveč nekaj, kar bomo doživeli že v prihodnjem desetletju, je dejal Robert

Bailey, glavni inženir neke ameriške letalske tovarne. Bailey snuje načrte, pri katerih ne upošteva več koles in asfalta, zakaj vsa njegova vozila so namenjena zračnemu prometu. Sicer pa, peljemo se v mislih z vsemi petimi vozili, ki jih napoveduje ing. Bailey za prihodnje desetletje.

Vzemimo, da se peljemo iz te ali one evropske prestolnice v Chicago. Osemdeset potnikov sede v nadzvočno letalo. Potem ko pokadite cigareto in v miru prelistate jutranjo izdajo lista, se znajdete na oni strani Atlantika, ki ste ga preleteli hitreje kot s 3000 km na uro. Na mednarodnem letališču v New Yorku ugotovite, da ste potovali kmalu dve uri. Ker ne nameravate takoj dalje, greste k helikopterju, ki vas popelje v mestno središče. V njem je prostora za deset potnikov.

Od New Yorka do Chicaga ne boste potovali z enakim letalom kot čez Atlantski ocean, zakaj prvo prevozno sredstvo je ekonomično le pri razdaljah, ki so večje od 2500 km. Sedete v večje letalo, ki je počasnejše, prepelje pa sto potnikov. Pripravno je za medmestni promet, ker je ekonomično na razdaljah od 400 do 2000 km.

V Chicagu se boste odločili za cenejšo prevozno sredstvo. Motorni ali električni vlak bo peljal dve sto potnikov s hitrostjo do 110 km na eni tračnici, ki bo na stebrih do šest metrov nad zemljo. Enotračni vlaki se bodo dotleje uveljavili v vseh večjih mestih. Vozili bo-

do naglo, zanje ne bo semaforov z rdečimi signali. Povezovali bodo poslovna središča in letališča, parke in športna igrišča, kamor je treba prepeljati množico potnikov.

Peto vozilo bo napravilo majhno revolucijo v potniškem prometu. To bo letalo s klasičnimi oblikami in z lastnostmi helikopterja. Vzletelo in pristajalo bo navpično, zato ne bo potrebovalo velikih letališč; zadostovala bo ravna streha večjega poslopja.

Takšno potovanje napoveduje inženir Bailey za prihodnje desetletje. Tudi ko se boste v nedeljo popoldne odpravljali na nogometno tekmo ali na kako drugo športno prireditve, boste uporabljali znatno hitrejša prevozna sredstva, kot so zdaj v rabi.

Se nekaj datumov. Nadzvočna potniška letala, ki bodo uporabljala posebno kemično gorivo, bodo začela voziti čez Atlantik leta 1965. — Vlak na eni tračnici bo prevažal potnike že na razstavi »21. stoletje« v Seattlu leta 1961. — Letalo, ki bo vzletelo in pristajalo navpično, bodo vključili v potniški promet najkasneje čez sedem let. — Sedanjí helikopterji se bodo spremenili v zračne limuzine in bodo mnogo bolj ekonomični, kot so zdaj.

Super kruh

Kaže, da bo tako imenovani »super« kruh znatno pospešil rast otrok. Pekli bodo dodajali mokri neznatne količine »lizi-na«, kemične snovi, ki jo pridobivajo na sintetičen način. V takem kruhu pa je baje dvakrat več proteinov, ta njegova vsebina pa pospešuje rast otrok. Angleški znanstveniki se zelo pohvalno izražajo o tem svojem izumu.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ZAJČJE LEZIŠČE

MEHKO LIČJE JE OSNOVA ZAJČJE POSTELJE.

©1959 Walt Disney Productions. World Rights Reserved.

MATI ZAJČKA POTRGA TRAVO, NAURAJE SI IZBERE PROSTORČEK POD ŠIPKOM.

IZ TRAVE IN IZ LASTNE DLAKE PRIPRAVI MEHKO LEZIŠČE.

SEVEDA JE PRIROČNI TUDI PUHASTA ODEJICA, POD KATERO ZLEZEJO ZAJČKI, KADAR MORA MAMICA PO OPRAVKIH.

©1959 Walt Disney Productions. World Rights Reserved.

Drobiž od vsepovsod

BUDILKA V POSTELJI
Neka čičaška trgovska hiša prodaja nove postelje, nameštene zlasti tistim ljudem, ki spijo kot polh. Te postelje se začno naprej močno tresi, nazadnje pa zaspanca zržejo na tla.

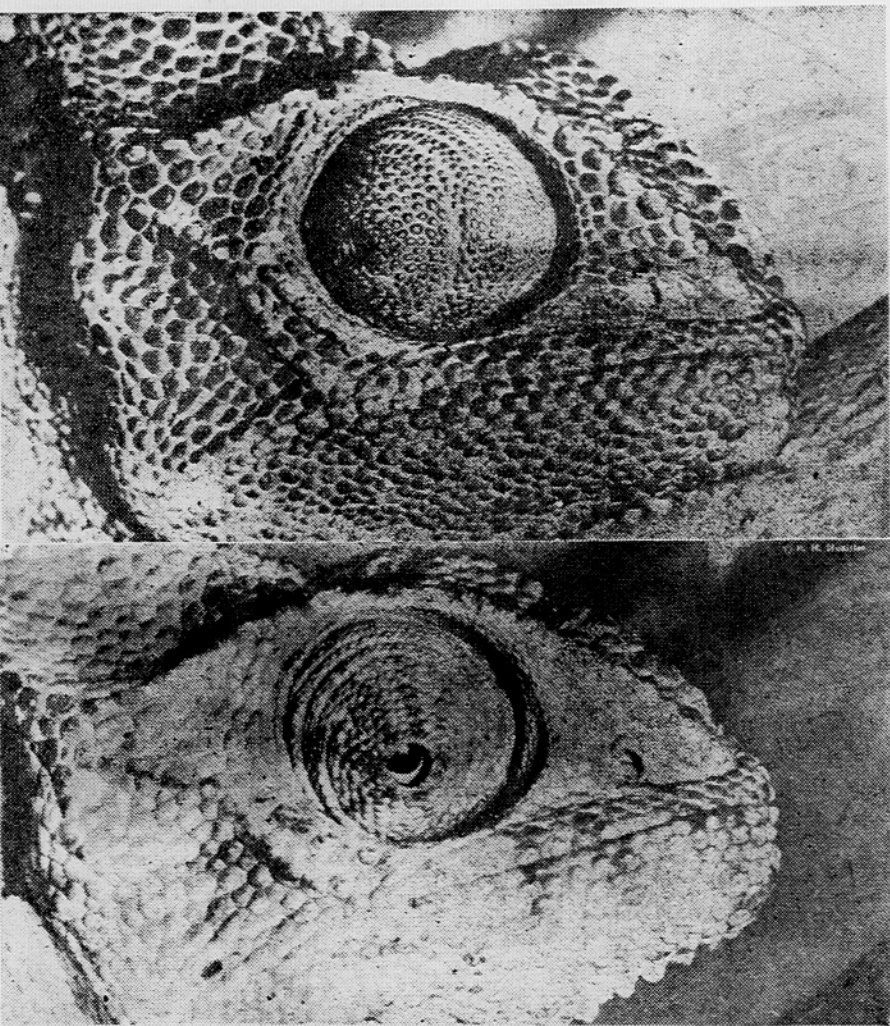
NENAVADNA POTNICA
Za najstarejšo Francozino velja 106-letna Louise Blanc. Nedavno se je prvič peljala z letalom iz Pariza v Toulouse. Ko je prišla iz letala, se je najprej spomnila svojega najmlajšega otroka, ki je ostal v Parizu. Temu njenemu otroku je 81 let.

OBLETNICA DŽAKARTE
Zadnje dni prejšnjega meseca je Džakarta praznovala 432 let obstoja. Mesto je bilo ustanovljeno v 14. stoletju in se je imenovalo Sunda Kelapa vse do prihoda Islama v Indonezijo, ko je mesto dobilo ime Džakarta. V 18. stoletju so se naselili Nizozemci, ki so mesto preimenovali v Batavia. Avgusta 1945 je Džakarta postala prestolnica samostojne države in šteje zdaj za najbližji predmestni blizu štiri milijone prebivalcev.

GUMIJASTA CEV BREZ KONCA
V laboratorijih neke ameriške tovarne gume so iznašli metodo za proizvodnjo tako imenovane gumijaste cevi brez konca. Oblike in dimenzije so lahko različne, cevi pa proizvajajo na tekočem traku.

NALIVNO PERO ZA TUS
V Švici so izdelali nalivno pero, ki se polni s tušem, ker je namenjeno tehničnim risarjem in umetnikom. Pero samo je mogoče menjavati, v držalu pa je dovolj prostora za navadno stekleničko tuša.

SİPE ZA POLESTNE DNI
V Avstraliji so izdelali novo okončno steklo, ki vsrkava 61 odstotkov sončnih toplotnih žarkov, prepušča pa 71 odstotkov svetlobnih. Sipe iz tega stekla bodo uporabljali predvsem v tropskih pokrajinah avstralske celine. Dve taki šipi povsem vsrkata odvečno toplotno sončnih žarkov ter omogočata v stanovanju normalno temperaturo in svetlobo.

Z VSAKIM OČESOM V SVOJO SMER

Kameleon je vsekakor med najbolj čudnimi živalmi bitji na našem planetu. Veke mu skoraj povsem pokrivajo oči, ostane le majhna okrogla luknja za zenico. Zanimivo je, da ta žival lahko gleda z vsakim očesom v svojo smer. Razen tega se na zunaj prilagodi barvi okolice, presenetljivo pa je mnenje naravoslovcev, da kameleon sploh ne loči barv v človeški smislu, marveč ugotavlja barvo okolice z drugimi organi.

Mamina kariera

PATRICK QUENTIN

6

»Zato, ker je bila Ronniju prisegla, da ne bo več pila, ker bi tako spet dobila linijo, ki bi jo potrebovala za vlogo Ninon de Lenclos. Sicer pa sam veš, kako je, če se kdo navedi piti! Kdor pije, pač pije, pa čeprav prisega, da ne bo več pil. Tistokrat se je nekam dolgo mudila v sobi. Ronnija je začelo skrbeti, zato je šel za njo. Pa je bilo tisto, kar ti je že znano. Malce preveč ga je srknila, na stopnicah se je opotekla, se zapletla in ... Hopla!«

Ce upoštevam, da je bil moj oče akrobata na trapezu in da je mama začela kariero kot pomočnica strica Hansa, ki je v varietetih pel tirolske popevke, se ne morem čuditi, od kod v maminu govorici izraz »hopla!«. Vendar mi je ta zadnji hopla neprijetno zvenel v ušesih, saj je bil povezan s smrtjo mamine najboljšije prijateljice.

»Tako se je torej to zgodilo?« sem rekel.

»Da, tako se je zgodilo.«

»Ali ni bilo nikogar zraven? Ali ni nihče videl, kako je padla?«

»Kaj pa ti je, dragi moj? Zakaj te to tako zanima? Ali so grozne podrobnosti tako zanimive?«

»Mar ni bilo v hiši pomočnice, kuharice ali koga drugega?«

»Nikogar ni bilo. Tisti dan so bile vse prost.«

»Tako ... Prost dan so imele ...«

Mama me je znova pogledala.

»Seveda, prost dan ... Poslušaj, menda vendar ne misliš, da je Ronnija kaj storil?«

»Veš, mama ...«

»Nickie, saj ti si strašen! Le od kod tako zlobna misel?«

Nekaj minut mi je pridigala. Zgrajala se je nad mojo zlobno nesramnostjo, brezčutnostjo in sumničanjem, potem pa se je pomirila in prijazneje nadaljevala:

»Ubogi Nickie, saj te razumem! Zaskrbljen si, pa tudi utrujen zaradi napornega poleta čez Atlantik. Nikar ne misli, da se policija ni pozanimala za vso reč. Vsaj ducat policijskih inšpektorjev je pregledovalo in izpraševalo vse, kar je živega pri hiši. Nazadnje so ugotovili nesrečo. Ali si zdaj zadovoljen?«

Bil sem zadovoljen. Čutil sem olajšanje, ko sem slišal, da je policija ugotovila nesrečo.

»Mamica, srečen sem, ker je tako.«

»Nickie, dragi moj!«

Pobožala me je po licu, takoj potem pa je skočila s postelje, šla k toaletni mizici in se začela česati.

»Ojoj!« je vzklila. »Pol enajst je že, Ronniju pa sem obljubila, da se bom oglasila pri njem točno ob desetih.«

Ležal sem na postelji, užival v prijetni zavesti, da sem spet doma pri materi in da je vse v redu. Če bo vse v redu, ne bo posebnih težav, ko jo bom začel prositi, naj me spet pošlje v Pariz, kjer me čaka Monika, sem razpredal prijetne misli. Ugodne prilžnosti ne smem

zamuditi, sem preudarjal, pa bo brž privolila.

Nenadoma pa se mi je utrla misel, ki me je lahko vznemirila:

»Mama, kdo bo zdaj nastopil v tisti vlogi?«

»V kateri vlogi?«

Nehala se je ogledovati v zrcalu. Obrnila se je k meni. Njen obraz je bil popolnoma miren. Ze dolgo sem vedel, da je mama pravi mojster v prikrivanju lastnih misli in čustev, zato se temu nisem čudil.

»Nickie, kako si rekel? Nisem prav slišala.«

»Vprašal sem te, kdo bo nastopil v vlogi Ninon de Lenclos?«

Ni takoj odgovorila. Česala se je, nato pa mi je z glavnikom pokazala rokopis, ki ga je prebrala, ko sem prišel v njeno sobo. Segel sem po njem in in prebral naslov: Filmska družba Roland Light, VECNA EVA, scenarij o življenju Ninon de Lenclos.

Medtem ko sem strmel v naslov, je stopila mama k meni, sedla na posteljo in me objela:

»Nickie, mali moj, veš, da nisem mogla pustiti Ronnija na cedilu! Ne zanima me posebno, vendar nisem mogla drugače. Tega nisem storila samo Ronniju na ljubo, marveč tudi zaradi Norme. Prepričana sem, da bi mi ona iz srca privoščila to vlogo. To sem povedala tudi Ronniju, ko me je na kolenih prosil, naj rešim njegov film.«

3

Glede mame si nisem delal posebnih utvar. Vedel sem, da je nedopovedljivo ambiciozna in da ima pri tem slonjo kožo, navzlic temu pa sem imel vtis, da v tem primeru vendarle pretirava. Moje misli o pogovoru med njo in Ronnijem o tej vlogi so se mi tako jasno poznale na obrazu, da me je vprašala:

»Kaj ti je že spet?«

»Zanima me, kaj bodo rekli.«

»Kdo naj bi kaj rekel?«

»No, lovci na senzacije ... Hollywood ... Javnost! Norma se je opotekla na stopnicah, padla in umrla. Ronnie se je zagledal vate. Zdal pa se ti polasti glavne vloge v filmu, ki je razen »Desetih zapovedi« najdražji v filmski zgodovini, in sicer še preden je Norma v grobu.«

»Da se je polastim, si rekel!« Z glavnikom me je mahnila po roki in razburjeno nadaljevala:

»Saj sploh ne poslušaj, kaj ti pripovedujem! Nicesar se nisem polastila, ubogi Ronnie me je prosil in rotil. Klečal je pred menoj! Nazadnje sem popustila in pristala samo zato, ker je bila Norma moja najboljša prijateljica. Samo zaradi njenega spomina!«

»Dobro,« sem rekel.

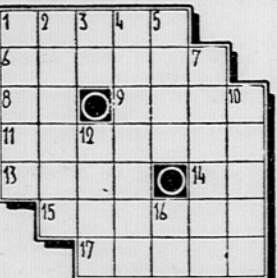
Zagrabila me je za ramena in me stresla:

»Nickie! Mar si res že tako otopel, da ne moreš doumeti plemenitosti moje odločitve?«

Potem me je izpustila in nadaljevala z globokim, zasanjanim glasom:

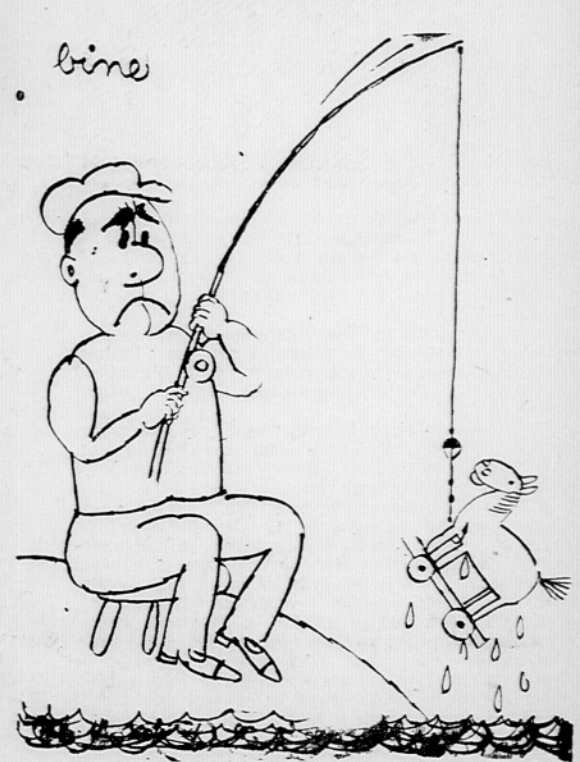
Križanka

VODORAVNO: 1. strma smuka, 6. popularna Bizetova opera, 8. kemični znak za lahko kovino, 9. iranska denarna enota, 11. debel karton, 13. prvi znani starorimski zabožnik, Ciceronov prijatelj (Tit Pomponij), 14. dve črki, ki ju srbohrvaščina piše z eno, 15. desni pritok reke Tajo v Španiji, 17. veličastna rimska stavba v Pulli.

NAVPIČNO: 1. milanska operna hiša, 2. slikarska desčica za barve, 3. staro kaldejsko mesto, 4. slovenski slikar karikaturist, ki so ga Italijani ustrelili v Gramozni jami (Hinko), 5. alkatoid v čaju, 7. nagnjenost, poševnost, 10. glasbilo potujočih muzikantov, 12. orodje za obdelavo kovin, 16. kem. znak za germanij.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. akvizi, 8. Nigara, 9. arzenik, 10. an, 11. Ga, 12. ar, 14. cm, 16. Mariani, 20. Osojnik, 21. Ravenna.

RIBICEV KONJICEK